Turgut Acar

Günaydın Mutluluk

(Öykü Canlarım)

pencere yayınları

Turgut Acar
Günaydın Mutluluk
(Öykü Canlarım)

Bu kitabın Yayın hakları
Pencere Yayınlarına aittir
Birinci Baskı: Mart 2014
Kapak: Övsev Özcan
Kapak ve İç Baskı: Sonsuz Matbaa Kağ. Müc. Hizm. San.ve
Tic. Ltd. Şti.
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No: 291
Topkapı / İstanbul
Tel: 9212 974 85 28 - 501 04 95

Matbaa Sertifikası: 28487
Yayınevi Sertifikası: 12378

Yayın Yönetmeni: Muzaffer Erdoğdu

ISBN 978-605-4049-76-9

PENCERE YAYINLARI: 292
pencereyayinlari@hotmail.com
www.facebook.com/pencereyayınları

Osmanağa Mah. Pavlonya Sok. Nuhoğlu İşhanı No. 10/6
Kadıköy / İSTANBUL TEL: (0216) 414 64 41

Turgut Acar

Günaydın Mutluluk

(Öykü Canlarım)

İÇİNDEKİLER

Ölmüş Doru At	7
Kertimiş Sınav	14
Öykü Canlarım	22
Bir Şemsiye Altında	28
Zeki Diye Biri	34
Günaydın Mutluluk	40
Sarılar da Renk Attı	47
Mavi Kuşlar	54
Mine'nin Öyküleri	60
Ne Olacak Gayri	66
Var Gibi Görünen Yok	71
Güneşli Kasımın Öte Yüzü	78

ÖLMÜŞ DORU AT

Uzun bir süredir bir atımın olmasını düşünür dururdum.

Düşünürdüm de, bir at iyesi nasıl olunur işte onu ne bilirdim ne de düşünürdüm.

Yaş on dörttü...

Bir at görmeyeyim, içim titrerdi. Onu, gözden yitinceye değin izler, çoğu kez de arkasından yoruluncaya dek koşardım. Bacaklarımın feri tükenince bir köşeye oturur yine atları düşünürdüm. O yüzden de 'at cambazına' çıkmıştı adım.

Bir pazar sabahıydı. Kapının önünde oturmuş arkadaşların çıkmasını bekliyordum. Toplaşıp bizim arka bahçede oyun kurar oynardık. Buna da bahçe komşumuz Nazım amca çok kızardı ya, neyse... Sokak sessizdi... Yorgun, bezgin, gölgeden gölgeye kendilerini atan kedilerden bir de tek tük alçak uçan kuşlardan başka canlı yoktu. Daha sabahtan güneş başımıza bela kesilmişti. Delirmek için beklerken birden sokağın alt başından bir adam belirdi. Direnen bir şeyi çekerek getirmeğe çalışıyordu. Ayağa kalkıp bakınca adamın bir atla cebelleştiğini gördüm. At çok zayıftı. Kemik torbasıydı. Ayakları çarpık, yürümeye hali yoktu. Belli ki adam, çayırlığa bırakıp gidecekti. Bizim sokağın bitiminde çayırlık başlıyordu.

Arkalarına takıldım. Adam atı değil de koca sokağı çe-

kiyordu sanki. Toz duman. Kafasından fışkıran ter burnundan damlıyordu. İyice sokuldum adama. Bana yan yan:

"Al, senin olsun" der gibi baktı.

Ben de:

"İstemem, senin atına mı kaldım" der gibi baktım. Bakıştık işte...

Yürüdüm, geçtim onları. O değilden gelerek yerden aldığım taşları kuşlara attım.

Adam söyleniyordu ata:

"Yürüsene namussuz... sonun geldi gayri... ne yapsan boş..."

"... ... ...!"

"Canıma yetti artık..." Kesik kesik konuşuyordu. Belli ki çok yanıktı.

Onlardan önce çayırlığa çıktım. Benim işim kuşlarlanmış gibi çayırdan ötelere doğru bakındım. Ama gözüm onlardaydı. Adam sokağı çıkıp çayırlığa varınca atın arkasına geçti. Sağrısına vurup,

"Hadi bakalım, dedi, ne halin varsa gör. Benden bu kadar."

Hızla yürüdü.

Arkasına bakmadan kaçmak işte buna derler. Göz açıp kapayıncaya dek yok oldu adam.

At başıboş kalınca önce durdu. Başını ön ayakları arasına indirip sağa sola yalpaladı. Koştum, yerde sürünen ipini tuttum, çektim. Çektikçe ağırlaştı. At sanki sırtıma binmişti. Santim santim yürüyorduk. Bizim arka bahçenin kapısından geçirinceye dek akla karayı seçtim. Güneş iki mızrak boyu yükselmişti. Sokağın taşını toprağını bahçeye taşımış gibi yorulmuştum. Atı kavak ağacının gölgesine bıraktım. Ben de yere oturdum. At kazıkları çıkarılmış çadırleyin ha yıkıldı ha yıkılacakmış gibi duruyordu. Ben nasıldım bilmiyorum.

Çözmeye çalışırken, bahçe dolusu sıcağın içinden bir ses:

"Bu da ne?" diye bağırdı.

Döndüm, Nazım amcanın kızı Fatma idi. Burnumdan damlayan teri sildim. Yanıt vermeye kalmadan:

"Senin mi?" dedi.

"Evet." dedim.

"Deli, ölmüş bu..." demeye kalmadı, at yere yıkıldı.

Fatma çiti atlayıp geldi. Bir eli böğründe bir eli çenesinde uzun süre süzdü onu

At besledikleri için yol yordam biliyordu. Koştu taze yonca, karpuz kabuğu, bir kova da su getirdi. Atın o günü hiç değildi. Dönüp bakmıyordu bile.

Fatma çöktü yanına. Eliyle atın ağzını aralayarak karpuz kabuğunu soktu.

"Çok pis kokuyor bu" dedi, kalktı. "Kokular bin bir çeşit..." Söyleniyordu.

Karpuz kabuğunun yarısı dışarıda yarısı içerde öyle duruyordu at. Çenesi oynamıyordu. Fatma acıyarak ata baktı, "Çokta pis... bakmamışlar garibime, dedi, ama sen üzülme, biz bunu adam ederiz belki... hele şunları bir yesin... suyu da içerse korkma, yaptık işi..."

Sevindim, yorgunluğumu unuttum. Artık bir atım olacaktı.

O sıra sokakta toplanan çocuklar bahçeye sökün ettiler. Koku onları da durdurdu önce. Sonra atı görüp koştular.

"Bu ne?" dediler önce.

"At.." dedim.

"Öfff, çok pis kokuyor" deyip burunlarını tuttular.

Fatma kızarak:

"Siz de öyle kokuyorsunuz" dedi, çocuklar susunca, "o iyileşip güzel bir at olacak, bak görürsünüz..."

"Hasta mı?"

"Evet hasta..."

Fatma boynundaki yazmayı suya batırıp atın göz çapaklarını silmeye başladı. Bir gözü açılan at ağzında yarım duran karpuz kabuğunu, cansızca, çiğneye çiğneye ağzına aldı. Fatma öteki gözünü de silerken, çocuklar durmadan karpuz kabuğu yediriyorlardı ata.

Atı bölümlere ayırıp büyük bir coşku ile temizliyorlardı çocuklar.

Kaçıncı kova suyla at tamamen pislikten arınmış, tertemiz olmuştu.

Yemlikçiler karpuz kabuğu vermeyi kesmiş taze yonca yediriyorlardı. Bunları izleyen Fatma, buyurgan bir sesle:

"Kimin evinde arpa var?" diye gürledi.

Kimseden ses çıkmadı, ama aralarından bir kaçı koşuştu. Kısa bir süre sonra koşuşanlar cepleri arpa dolu olarak döndüler. Atın önüne boşalttılar. Fatma avuç avuç atın ağzına koyuyordu. Atın dişleri arasından ölgün kırıntı sesleri geliyordu.

Fatma:

"Şimdi sıra suda, dedi, suyunu da içince bırakalım dinlensin... yarın yine..."

Bunları söylerken Fatma, atın yelesini tarıyor, çocuklar da yıkanmış, kurumuş kuyruğunu örüyorlardı.

At, elbirlik temizlenince, suyun da yardımıyla, doru bir at olduğu ayan beyan ortaya çıktı.

Doru at... doğrulup şahlandı. Bahçe sıcağında buharlaşıp dolaştı, beynimin kıvrımlarında bir süre.

Derken, bu doru at kişneyerek ağaçlar arasından çıkıp geldi. Yeniden doğmuş gibi. Kendi kıvraklığıyla binek taşının önünde durdu. Öyle biçimli durdu ki, bana sol ayağımı üzengiye basıp sağ ayağımı aşırmak kalıyordu, binmek için.

"Gemi iki elinle tutup, dik duracaksın atın üstünde" kı-

zıl, ince bir ses dolandı bahçenin sıcağında. Dayımın sesiydi bu. Ata binmeyi öğretirken bana durmadan söylediği...

Dayımı göz kapaklarımın üzerinden indirdim. Doru at yatıyordu yerinde. Görünce örücülerden biri bağırdı.

"Fatma abla", dedi "bu at iyileşip ayağa kalkınca..."

Kaşları çatık Fatma:

"Eeee! Ayağa kalkınca ne olacak?"

"Sana gelin atı yaparız..."

"Deli, bundan gelin atı olur mu?"

"Olur olur..." deyip gülüştüler, püsküller de takarız her bir yanına... kuyruğunu da ördürürüz..."

Fatma bağırdı:

"Kuyruğunu ben örecem... kimseye elletmem... şöyle gönlümce..."

"Peki sen ör, dediler, biz de püskül yaparız."

Atın silinmiş, çapaktan arınmış, yine de puslu bakan gözlerini görüyordum. Yuvasında durmuş gibiydi.

Fatma:

"Sen ne yapacan?" dedi bana.

"Hiç, dedim, sizin arabayı verirsen ona koşar bizim Ayşe'yi gezdiririm."

Fatma abla koştu, boynuma sarıldı.

"O nasıl söz, araba sana durdu, gözleri yüzündeydi" demek "Ayşe'yi gezdirecen?" dedi.

"Evet, şöyle bir dolaştıracam. Görsün her bir yanı. Hep evde, hep evde."

Fatma abla, çok öptüğü yanaklarımın ıslaklığını silerken,

"Gerçek kardeş buna derim... duydunuz mu, dedi çocuklara, Ayşe topal ya onu düşünüyor... veririm arabayı ablam... kurban olsun sana..." deyişini yineledi.

Fatma abla, kolunu boynuma dolamış başımı okşayarak konuşmasını sürdürüyordu:

"Bu var ya bu, dedi, bu bir karış boyuyla bacısını sır-

tında gezdirdi... söyleyin, hanginiz yapar bunu?... kavaklara, köşke çok taşıdı sırtında... ona ben kurban olurum" dedi, başımı sıktı açtı kollarıyla.

"Şimdi istemiyor Ayşe, dedim, büyüdü ya, istemiyor... bacakları görünüyormuş..."

"O da doğru ya... istemez, hemi de seni düşünür, istemez..."

Boynumu sıkan Fatma ablanın kolları arasından atın ağzından su boşaldığını gördüm. Arpalar yüzüyordu suda.

"Fatma abla bak..." dedim, koştum. O da benimle... çocuklar da...

At, başını kaldırmasıyla düşürmesi bir oldu. Puslu gözleri kapandı. Arka ayakları iki kez gerindi, durdu.

"At öldü" dedi, Fatma abla, yumruğunu dişleyerek, "babam görürse buna çok kızar."

Sessizce gözlerimizden akan yaş umutlarımızı sildi götürdü.

O gün sıcaktı...

Pazardı da...

Nazım amca yeni uyanmış, belli. Gerinerek bahçeye çıktı. Kızıp köpüreceğinden korkup sindik. Ağzını kocaman açıp esnerken, hırıltılı bir sesle o da:

"Bu ne?" dedi, atın yanına geldi baktı, ölmüş bu... bu ölmüş..."

"He, baba, dedi Fatma abla, ölmüş..."

Nazım amcanın hırstan saçı sakalı dikenler arasında:

"Ölmüşte burada niye ölmüş?... "

Sessizlik de bir yanıt oldu.

Nazım amca bütün çocukları bir bir süzdükten sonra:

"Fatma sana soruyom, niye ölmüş burda bu at?"

"He, baba niye ölmüş burda bu at.?"

"Yansılama kız beni, geberecek soyka..."

Nazım amca sakalını bıyığını çekiştirerek bir süre düşündü. Gözlerini Fatma'ya dikerek:

"Son soruşum bu sana... niye ölmüş bu at burada?"
"... ... .!"
"Neyse ne, bu at buradan kalkacak..."
"... ... .!"
Nazım amca sustu, soluklandı.
"Söyle ağabeyine çeksin götürsün bunu buradan..."
Fatma başını kaldırdı:
"Peki baba... çeksin götürsün ..." dedi.

Çekip götürdüler.

KERTİMİŞ SINAV

Benim sınava gireceğimi bilmeyen, bilip de dertlenmeyen kalmamıştı yöremizde.

Sokakta gören komşular, "Sınav yaklaşıyor, unutmayasın yine..." diye uyarırlar...

Muhtar, özellikle sınav için yolunu değiştirir bizim oradan geçer, anamlara:

"Söyleyin yaramaza sınav yaklaşıyor" der. Bu kadar mı?

Caminin hocası, fırıncı Ali, berber Dursun, daha niceleri ağız birliği etmişçesine,

"Bu kez de veremezse şu sınavı, görünmesin bize..." diye gözdağı verirler.

Hele hepsi neyse ne de şu kel Servet'e noluyor bilmem, ulur gibi,

"Ver artık gardaşım şu sınav mıdır nedir, ver de sonra gel oyuna gir... yoksa, nahhh..." demesi yok mu... elini kırmak gelir içimden..

Ekmek elden su pınardan olunca, koca yıl gelmiş geçmiş... habersiz!

Büyük annem. Sabahın köründe, yelyepelek bize gelmemiş olsaydı, yine o gün sınava gireceğimi anımsamayacaktım. Annem bile...

Büyük annem içeri girer girmez:

"Al şunu, dedi boynuma bir şey astı, al da şu sınavın bacağını kır, yetti gayri... alemin kaşmeri olduk..."

Onun coşkusuyla koşup bir şeyler aranan annem,

"Çok doğru söylüyor benim anam", dedi, o da bulduğu şeyi boynuma astı, "başar artık bu sınavı, kaç yıl oldu? Senin yaştaşların şimdi neredeler haberin var mı?" sözünü de eklemeden edemedi.

Annemin 'yaştaşların' dediği, falcı Nuriye'nin ikizleri. Etem ile Hatem'di. Biz onlara okulda Eto ile Hato derdik kısaca. Bunlar, okulun en güçlü kuvvetli, en dızman, en uslu, en uysal çocuklarıydı. Birinci sınıftaydık ama boy sıralamasında beşinci sınıflara bile iki gömlek büyük gelirlerdi. Yabancı denetmenler odacı sanır iş buyururlardı. Okulun en ağır işlerinde onlar kullanılır, okulun odacısı olduğu halde başöğretmen kömürü onlara taşıtırdı. Bu da bir şey mi, öğretmenlerin evlerindeki odun, kömür, tezekleri de bunlara taşıtırlardı. Evden eve taşınmayı da... Karşı çıkma yok... güle oynaya gider, işi bitirir, güle oynaya dönerlerdi evlerden...

Kış kıyamet, yağmur çamur vız gelirdi onlara. Vız gelirdi ama başta başöğretmen sonra öteki öğretmenler bu uysallıklarını, ödül olarak, ders notlarına eklerlerdi. Öğür olmuşlardı artık. Böyle olunca da sınıf geçmeleri kolaylaşırdı, ama iki ile ikinin nasıl toplandığını arkadaşlarından öğrenirlerdi... Yine de okulu bitirdiler bizden önce.

Şimdi neredeler mi?

Annemin 'şimdi neredeler biliyor musun?' demesine bakmayın, bilmez olur muyum hiç, şimdi, bir marangozun yanında tomruk taşıyorlar. Okumadılar, okuyamadılar.

Bunlardan bana ne... Annem her dem örnekseyip ortaya getirmese usumdan bile geçirmem. Ben bakarım özüme...

Annem, boynuma asılanları eliyle düzeltip gömleğimin içine yerleştirirken,

"Hadi göreyim seni..." diyordu ki, Nazlı abla yetişip sözünü kesti,

"Doğru söylüyor annen" dedi, "kertidi bu sınav... bu kez bitir artık... alt tarafı bir ilkokul, nedir ki... her şeytanlığa usun yetiyor da ..."

Konuşurken o da boynuma bir şey astı. Eliyle düzeltip ötekilerin arasına yerleştirdi. Gömleğimin yakasını kavuştururken, "Bunlar sana yardımcı olacak" dedi.

Takılanlar göğsümü şişirmişti. Bazılarının uçları etime batıyor, canımı yakıyordu. O yüzden de elimle dokunup batan yeri değiştiriyordum. Bir süre sonra yine... yine... yine, durmadan kırmaştığım için annem gözünü dikmiş bana bakıyordu... Dayanamadı:

"Yok anam yok" dedi, "bu kurtlu rahat vermez Allahın okunmuş nimetlerine, yolda çıkartır atar da."

Bunu duyan büyük annem de, Nazlı abla da:

"Sakın haaa, diye çığrıştılar, sınavdan sonra bize getiresin, bir başkasına da yarar."

Annem, bana baskıyı görünce:

"Getirir anamcan getirir, siz benim dediğime bakmayın, nedecek ki..." dedi.

Nazlı abla:

"Öyle deme Saliha abla, dedi, Allahın kelamları üflenmiş bunların içine... yararları büyüktür. Nice okumuş insanlar bunların armağanıdır. Dünya aleme."

Ayaküstü söylevin uzaması anamı sıktı besbelli.

"Hadi" dedi bana, "zaman yitirme. Daha hoca efendiye de uğrayacaksın... unutma, onun da hayır duasını al, yolunun üstü..."

Beraber yürüdük dış kapıya dek. Sokağa çıkınca, o durdu. Ben koşmaya başladım. Sokağı dönünce, hoca efendi, cami önündeki taşa oturmuş tespih çekerek beni bekler gibiydi. Görünce ayağa kalktı:

"Gel torunum gel" dedi, elindeki tespihi boynuma astı. Bir adım geri çekilerek bana baktı.

"Olmadı, uzun durdu" deyip başını salladı. O da gömleğimin içine soktu tespihi. "Hah, şimdi oldu" dedi, "sınavdan dönerken verirsin bana. O iş için birebirdir bu tespih. Yaşam boyu kurtarıcım olmuştur benim, onu bilesin, omzuma vurarak, haydi bakalım göreyim seni..."

Koşuyu sürdürüp okula vardım. Vardım ama, bir ben bilirim, göğsüm yer yer derin çizik içindeydi. Tespihin dokunduğu yerler sızlıyordu.

Okul ana baba günüydü. Herkes çocuğuna bir yöntem belletiyor bir yol gösteriyordu. Bazı anneler de çocuğuna öğretim görevini bitirmiş, son olarak kuru üzüm, kuru dut yediriyorlardı çocuklarına.

Beni görünce yanıma geldiler.

"Yine mi sen?" dedi bir anne. Her yıl sınav kapısında beni gördüğünden tanıyordu besbelli

"Evet" dedim.

Baktı baktı da:

"Kitap mı var göğsünde?" dedi.

"Kitap yok" dedim.

"Peki o ne?" dedi, eliyle bastırdı.

"Yapma, acıyor..." diye bağırdım. Geri kaçtım.

Bu çığlıkla bir sessizlik oldu ilkin. Sonra bu sessizliğin oluşturduğu boşluk dolduruldu. Başımda toplaştılar. Daha çok da anneler.

"Neden acıyor, bir bakalım çocuğum" dedi bir anne. Gömleğimin düğmelerini çözdü. İyice yanlara açınca, geri çekildi birden:

"A.. a, üstüme iyilik sağlık, bunlar da ne?" dedi.

"Bilmem" dedim, göğsüme baktım.

"Bilmem olur mu" dedi, şaşkınlıkla bakan bir başka anne, "besbelli okunmuş şeyler, bu da tespih."

"Çıkaralım onları" dedi, biri de.

Hepsini çıkardılar boynumdan. Göğsümdeki çizilmiş yerleri silip gömleğimi iliklediler. Bir rahatladım ki, sormayın.

Boynumdan çıkardıkları şeyleri, tespihle beraber, bir anne parmaklarına çengel gibi takıp öbür annelere gösteriyordu bahçede. Arada birde dönüp bana bakıyorlardı.

Zil çaldı. Sınav başlamıştı.

Koşuşmalar arasında o anne bana geldi:

"Al şunları çocuğum, dedi, sen de sıraya gir."

Elindekileri verdi. Gitti.

'Sen de sıraya gir' derken içimden bir şeyin kopup boğazıma tırmandığını, elimin ayağımın buz kestiğini duyumsadım. Elimdekileri ne yapacağımı, nereye koyacağımı bilemedim. Yöreme bakındım. Çocuklarını çekerek sınava koşturan bir iki anneden başka kimse kalmamıştı.

İkinci zille kendime geldim. Elimdekileri aceleyle gömleğimin içine doldurdum. Abartılı bir kabarıklık oluştuğuna aldırmadım. Gömlek düğmelerini ilikleyerek ben de koştum. Sınav salonunun önünde sıraya girdim. Boş gözlerle girene, çıkana, ağlayana, gülene bakınıyordum.

Boğazıma tırmanan şey orada duruyordu. Belki de durmayıp büyüyor, beni boğmaya hazırlanıyordu.

"Hey Allahım" dedim kendi kendime, her şey senden beklendiğine göre, benim de bir dileğim var şu anda, o da şu:

"Boğazımdakini daha büyüt, nefes alamayayım, tıka boğazımı. Yok, öldürme. Ölmeyeyim de bayılayım. Bayılt beni Allahım. Öğretmenler dökülsünler başıma". Hep bir ağızdan:

"Ne oldu bu yavrucağa?" desinler. Ondan sonra da...

Yok yemezler bunu. Ya ne yerler?

Deprem...

Bir depremin tam sırası. Hem herkes kaçışır, can pazarı

diyerek, hem de büyük anneme, Nazlı ablaya, hoca efendiye, anneme, hele de komşulara söyleyecek yüzüm olur.

"Yine mi çaktın?" derlerse

"Ne yapayım Allah buyruğu, boru değil deprem bu." derim, göğsümü gere gere.

Olmadı. Çok bekledim deprem olmadı. Olmadı ama:

"Gel bakalım", dedi yanağında beni olan bir öğretmen, "gel de anlat bakalım neler öğrendin bir yıl boyunca?"

Bu soru gözlerime bir buhar perdesi gibi indi. Yöremi göremez oldum. Sadece öğretmenin yanağındaki siyah ben mi, yok, yoksa kara sinek mi, burnuna doğru yürüyor, sonra yanağındaki eski yerine geliyor. Bu hep öğretmen konuşunca oluyor. Şu an burnunda sinek. Çünkü,

"Konuşsana çocuğum, neler öğrendin?" diyor, susuyor. Sinek de yanağına geçip ben oluyor.

Gözüm onda. Bir burnuna bir yanağına... bir burnuna bir yanağına, gidip gelmekte, öğretmen de durmadan:

"Konuşsana çocuğum... neler öğrendin" diye sormakta.

Gözlerim fırfırik oldu öğretmenin yüzünde. O da susmuyor... durmadan:

"Konuşsana çocuğum, neler..."

Üzerime eğilmiş, aralıksız soran öğretmene yardım etmek için gelen başka bir öğretmen o'nu eliyle çekerek bana döndü:

"Nedir şu göğsündeki?" dedi.

Gözlerim o'na kaydı. Sesi hem yumuşak hem de inceydi. İnsana, bir çocuğa koca bir adamdan daha yakın olduğu duygusu veriyordu. Pespembe yüzünde dolaşan ben de sinek de yoktu.

Sorusunu yineledi:

"Nedir bunlar?" dedi.

Gözlerimi göğsüme indirdim. Yeni görmüş gibi:

"Hiç..." dedim.

"Ne hiçi, çocuğum..." derken, göğsümdekileri boşalttı.

O da, bahçedeki anne gibi, göğsümden çıkardıklarını parmaklarına astı, en sonunda da:

"Başka var mı?" diyerek, eliyle gömleğimin her yanını yokladı. Sonra da:

"Yokmuş" dedi.

Bizi biraz öteden izleyen önceki öğretmen:

"Daha ne olsun... bir araba ne olduğu belirsiz şeyler, dedi, bir de tespih."

Öbür öğretmen, parmağında asılı duran tespihi göstererek:

"Kimin bu?" dedi.

Sessizce:

"Hoca efendinin.." dedim.

"Al bunu, verirsin kendisine."

Gözüme inen buhar tabakası gittikçe kalınlaşmış, yöremi sarmıştı. Hem kimseyi göremiyor, hem de konuşulanları duyamıyordum. Geri dönüp kaçmakta buldum kurtuluşu. Olur mu, olur. Gözlerini avladım öğretmenlerin, bir koşu, bahçede buldum kendimi. Derin bir nefes aldım. O nefes kaçmamı daha da ateşledi.

Hızlı koşunca buhar beni bıraktı. Önümü, yöremi görebiliyordum artık.

Eve vardığımda anneannemin, Nazlı ablanın, annemin, bıraktığım konuşmalarının sıcaklığı yüzümü yaladı. Sanki gitmemişim, oradaymışım hep. Sesime, birden dönüp bakarak:

"Geldi, dediler, hayırdır inşallah."

Durumu sezen annem, konuşabilmek için, olayın ateşinden olacak, birden kuruyan dudaklarını diliyle ıslatırken, büyükannem tespihi elimden çekip aldı. Bir de,

"Bunu da vermemiş hoca efendiye" diyerek azarladı.

Nazlı abla:

"Hani benimki?" diye umutsuzca inledi.

Annem, dudaklarını iyice ıslattığı halde konuşamadı. Sadece:

"Ben size demiştim..." diyebildi.

Nazlı abla da:

"Attın mı yoksa bizimkileri?" diye sordu. Sonra anneme:

"Yok Saliha abla bu adam olmaz, bunu bilir bunu söylerim... bu son olsun artık" dedi gitti.

Büyükannem, kızının uslu geçer bayılır diye bir süre bekledi. Uslu geçmeyince, kızına sabırlı olması için dualar okuyarak o da gitti.

Anneme bir yudum suyu yine ben verdim.

ÖYKÜ CANLARIM

Yazıldığı gibi okunmayan bir yaşam bozduruyorum.

Kaç para ederse...

De!...

"Rastgele" deyip çıktım yola...

Sıcak...

Evden ana caddeye giden asfalt yol kaynıyor. Katran akıyor sanki...

Ben sokağın sağ tarafından yürüyorum. Evlerin gölgesi biraz düşmüş yola. Az da olsa beni serinletiyor. Başımı duldalıyor... Sokağın sol güneşli yönünden biri daha yürüyor. Sanki tanıdık. Bana bakıp bakıp gülümsüyor. Bunu her bakıştığımız da yapınca, durdum... Durunca bu tarafa geçti. Yanıma geldi. Yaklaşırken,

"Öldüm seni beklemekten" dedi, iyice sokuldu.

"Hayrola, neden bekledin?" dedim.

"Tanımadın mı beni, ben Cemil" dedi.

Bir an düşündüm... Çıkaramayınca,

"Cemil mi?" dedim.

Zorlandığımı anlayınca,

"Ayıp ettin ağabey, hani posta başı Cemil, Çapacılar öyküsünde..."

"Haaa! Tanımaz olur muyum, bizim Cemil... Eeee, nasılsın Cemil?"

Gözleri yerde.

"Ellerinden öperim" dedi, durdu bir zaman. Sonra, "Nasıl olalım, hep birlik perişanız."

"Nasıl yani?"

"Nasılı bu, iş güç yok... umudumuz sende." dedi.

Dağıldım birden. Toparlanamayınca sordum,

"Cemil, dedim, inan olsun anlayamadım."

Gözleri yerde olan Cemil birden dirildi. Yüzüme baktı.

"Anlamayacak ne var ağabey, yıllardır sana gönül vermiş, bağlanmış işçilerindik. Öykülerinde çalıştık durduk. Şimdi boş gezen olduk. Uzun zamandır senden de ses çıkmayınca bir gidelim dedik hep birlik."

"Hoş geldiniz, ötekiler neredeler?" dedim.

"Rıza'nın ordalar" dedi.

Rıza'nın ora dediği 'Erzurum Çay evi'

"Herkes orada mı?" dedim.

"Orada, dedi, ölmüşlerin dışın da..."

"Gidelim." dedim.

Ben önde o arkada, yürüdük. Çay evi bir sokak ötedeydi. Köşeyi dönünce gördüm. Camları kirden, sigara dumanından perdelenmişti. Belli ki içerisi doluydu. Önden Cemil koştu. Çay evinin kapısını araladı. Girdim.

Sessizlik soluyan yüzler bana döndü. Besbelli, dışarıdaki sıcak buraya da girmiş, oturanların bakışlarını silikleştirip köreltmiş. Tümünün yüzünde tembel bir anlam vardı.

Cemil orta yerde, bir iki öksürüp, yumruğunu ağzına dayalı tutarken:

"Arkadaşlar, dedi, işte öykücümüzü getirdim. Deyin ona diyeceğinizi... Benden bu kadar..." derken, yüzünü, başarısından gelen aydınlık bir gülümseme sardı. Sadece onun mu, orada bulunanların yüzlerini de...

O aydınlıkta, çay evi iyesi Rıza yanıma geldi.

"Hoş geldin ağabey..." dedi.

"Hoş bulduk Rıza" dedim, boş bir sandalyeye oturdum. Rıza:

"Sana çay getireyim, hem içer hem dertleşiriz" dedi, gitti.

Bakınıyorum. Gözlerim yöremi seçmeye başlayınca öyküdeşlerimden, odacı İsmail'i, öğretmen Kemal'i, yontucu Viladi ustayı hemen görebildim. Başka tanıdık var mı diye aranırken, kapı hızla açıldı. Bu sıcakta inbat gibi içeri girenler Ali kardeş ile Ayfer ablaydı. Çok sevindim. "Özür dileriz, geç kaldık" deyip, oturdular. Nefesini toparlayınca beni gördü Ayfer abla:

"Nasılsınız?" dedi.

"İyiyim Ayfer" dedim, "sen nasılsın Ali?"

"İyiyiz." dediler. Öğretmen Kemal'le konuşmaya daldılar. Ben de Cemil'e sordum:

"Biletçi Rüstem nerede?" dedim.

Yakın duyanlarla, Cemil'in yüzü de karıştı bir an. Birbirlerine bakıştılar sonra Cemil:

"Sorma ağabey, o sizlere ömür..." demez mi... içimde bir şeyin çekilerek koparıldığını duyumsadım... O zalim acının sarmalındayken Recep, gözlerinin içi gülerek, öyle mutlu, öyle sevinçli çayımı getirdi ki ortalık ışıdı bir an. Çayı uzatırken:

"Uzun zamandır böyle çay içmemişsindir umarım." dedi, yanıma oturdu. Yöredeki sessizlikten irkilerek Cemil'e, bana, yanımdakilere bakıp:

"Ne var, ne oldu?" diye sordu.

Cemil:

"Hiç... Rüstem'i sordu da." dedi.

"Haaa o mu? Gitti garibim" dedi Rıza.

Bir ses arkamdan:

"Sadece o mu, daha niceleri" diyerek yakındı.

Cemil sakallı yüzünü kaşırken:

"Geçen seneler buraya sığmazdık toplandığımızda, sen söyle Rıza, yalan mı?" diye sordu.

Rıza, usundan saydığı sayıları parmaklarına dökerek yanıtladı:

"Doğru Cemil dayı, iki elinin kıvrık parmaklarını göstererek, şimdicik saydım, benim bildiğim on iki can hakka yürüdü, şu kısa sürede" dedi, hayıflanarak.

"Deme yahu" dedi biri, "o kadar oldu mu?"

"Oldu oldu, artısı da vardır..." dedi, bir başka öykü işçisi.

"Güzeldi o günler" dedi Cemil dayı iç geçirdi. "Geri gelmez, gitti gider..."

Bizden ırak oturan öykü emekçileri bize doğru toplaştılar. Kimileri görüp, duyabilmek için ayaktaydılar. Onlardan biri:

"Şimdi yalnız ölüyoruz... yalnızca ölüyoruz" dedi. Derin nefes alış verişi duyuluyordu. Öyle coşkuluydu ki, ha şimdi,

"Offf... offff..." diyecek sandım. Demedi. Nefesini boşalttı.

Bu daral da bir de söz etti ki sanırsın altın damlası,

"Ölüm uzatmalı sevgili gibi usumuzun bir köşesine oturmuş, ayrılmıyor. Ayrılmaz da. Vurup öldürsen doğrusu onun dediği olacak... ölüm..."

"Vay, vay... çok şeyler öğrenmişsiniz yokluğumda..." dedim.

Cemil dayı:

"Dur hele" dedi, "bu ne ki... daha neler neler duyacaksın..."

"Bak sen hele, dedim, dinleyelim."

Rıza fersiz bir sesle:

"Çayını iç soğutma." diye uyardı.

Usumda o kadar çok soru var ki, hangisinden başlasam... Düşünüyorum.

"Bakın ne diyeceğim" ortaya dediğimde önce Cemil baktı bana, ötekiler kulak kesildiler. "Ben de, uzun zaman-

dır sizleri düşünmediğim doğru. Peki sizler ne yaptınız bu giden de?" dedim.

Cemil, yine sakallı yüzünü kaşıyarak:

"Biz mi ne yaptık?" dedi.

"Evet, dedim, bir bir anlatın..."

Odacı İsmail söz aldı.

"Geçenlerde yaşlı bir öykücü çağırdı bizi... gittik... öyküde yerimizi aldık... Başladık, bir türlü sonu gelmez. Akşam oldu, gece oldu. Bir gün geçti, iki gün geçti. Baktık olmuyor, patladım, dedim ki, biz öykü mü yazıyoruz roman mı? Bunu bilelim. Öykü, dedi yazarımız. Ben de, bizim bildiğimiz öykü anlık olur, dedim, başlar o an anlatılır, biter. Öykünün üzerine güneş doğmaz, sözgelimi. Amaç görünen an'ı tatlı bir dille anlatmaktır. Biz öyküyü böyle belledik böyle de sürdürürüz."

Sözünü kesti konuşanın Cemil.

"Bırakıp yürümüşler" dedi. Odacı İsmail duyulur duyulmaz:

"Para da almadık." diye söylendi.

Bu arada, öğretmen Kemal, bin bir çeşit düşüncelerden uyanmış gibi gözlerini açarak:

"En kötüsü birikimleri yok. O da bol bol okumakla olur. Yok, okumuyorlar. Oysa okunacak ne öykücüler var. Yerlisi var, yabancısı var... Onlardan öğrenilecek çok şey de var.

"Hocam" dedi biri Kemal'e, "iyi güzel söylersin de eksiği var sanki, o da gözlem, gözlemi eklemek gerekmez mi? Öykünün hamurunda bu da var, hem de yapı taşı olarak..."

"Çok doğru" dedi öğretmen Kemal, "ağzınıza sağlık, gözlemsiz olmaz... kesinlikle olmaz..."

Susuldu...

Konuşanların sessizliği ortalığı kavradı.

Ne düşünüp sessizleştiklerini bilmek zor.

Ama bu sessizlik uzun sürdü. Sessizliğin uzunluğundan mı, düşündüğünü bulmuş olmanın coşkusundan mı, biri,

"Düşlen, diye bir söz attı ortaya, ardından, düşlemsiz öykü olmaz, dedi, onun katılımıyla ancak öykü dik durur, tat kazanır... Biz böyle öğrendik, böyle biliriz. Dahası, tat kazandırdığı oranda gizem de yükler ki, öyküyü unutulmaz kılan da budur." diyerek bitirdi. Bunları söyleyip bitirdikten sonra sessizce kendi içine döndü...

Uzun zamandan beri konuşulanları dinliyor, konuşanları gözden geçiriyor, sonunda onlara erişmiş olacak ki, söze girmek için bir iki kısa öksürükten sonra Viladi Usta:

"Unutulan bir şey daha var" dedi, "büyük hem de önemli bir şey, o da dil, dili unuttunuz... onsuz öykü hiç olmaz... Her sözcükle öykü yazılmaz... Öykünün has dili vardır... Onu çok iyi bilip kullanacaksın... Öykücümüz bunu çok iyi bilir... Dahası bir söyleşi de belirtmiş,

(Öykülerimi açık, yalın, özlü, nesnel bir anlatımla yansıtmaya çalışırım... Türkçe dilimi, bu güzel, doğurgan, uyumlu dilimi ana sütü gibi severim...) diyerek, dile olan vurgunluğunu, sevdasını açıklamıştı..."

Öğretmen Kemal, Viladi Ustadan izin isteyerek söz aldı. Orada bulunan tüm öyküdeşlerime dedi ki,

"Demek ki, sözün özü neymiş, (zor zanaatmış öykü) bunu bilir bunu söylerim."

"Orası öyle de" dedi Ayfer abla, "öykünün derin bir özelliği de her şeyi tam olarak söylemez okura. Ona düşünme payı bırakır. Bu da satır aralarında vardır. Okur bulur, kendine göre yorumlar. Onun için öykü roman değildir deriz. Zaman kavramı çok dardır, hem de kısadır. Ama yine de gizemli bir boşluğu vardır."

Öğretmen Kemal geniş açıdan yöresine bakarak konuşmalara son verdi...

Bir başka öyküde buluşmak umuduyla ayrıldık.

BİR ŞEMSİYE ALTINDA

Ah, benim bu uydurukçu huyum kurusun.

Eskiden, o bir daha yaşayamayacağım gençliğimden beri, durmadan bir öykü arayarak dolaşır dururdum. Eve döndüğümde öykümü bulmuş, kurgusunun da çatısını çatmış olurdum, beynimde... Böylece...

Ararken, gördüklerim, insan emeğiyle değil de, yerden fışkırmış duygusu veren binalar arasına sıkışmış, tek katlı, yampiri, utangaç duran evleri...

Arı kovanı gibi vızıldayan bir pazar yerini...

Ürkek, şaşkın dolaşan bir yad kişiyi...

Ağlayan bir çocuğu, ya da beribenzer şeyleri... Dahası... Yürüyen zalim ayaklara meydan okurcasına, kaldırım taşları arasından fırlamış sarı bir çiçeği, onu sanki koruma amacıyla orada dönüp dolaşan bir böceği... Geçelim bunları, aslında bunlar bana dert de... Başkaları da var...

Hele, satış yerlerinin göstermeliklerindeki giydirilmiş, kızlı erkekli, tahta yapımı insanların, birbirlerine karşı duruşları, bakışları... Gece olup el ayak çekilince, durumu uygun bulup konuşmaları, dahası sevişmeleri de... Acaba ne söyleşirler? İşte ben buna bayılırım. Bu yüzden de iki kişi yan yana görmeyeyim, hele de kadınsa, gözlerim kamaşır, usum devinir, yanaşırım onlara, iyice yanaşırım. Tek

bir sözcük kaçırmadan dinlemek için. Tanış değilimdir hiç birine, ama yine de sokulurum.

Bütün bunlar ilgi alanımda olduğundan, gün boyu toplanıp sırtımda yük, beynimde durmadan bir fırtına olurdu. Yükten arınabilmem için yazmam gerekiyordu, kesinlikle... Yazmam...

Bir gün önceki yükümü yeğniltmiş uyuyordum, doyamadığım düş dünyamda.

Yataktayım. Uyandım. Gördüklerimin etkisi mi beni sarmış sarmalamış, yoksa öyle olması mı gerekti. Bilemiyorum. Bildiğim bir şey varsa o da, bugün, yaşadığım günlerin hiç birine benzemiyor olmasıydı.

Ortalık ışıdığından beri, içimde, sinsice, boğazımı sıkıp duran bir el var. Ne yapsam ne etsem rahat yüzü göstermiyor, gün boyu da böyle süreceğe benzer.

"Nerden biliyorsun?" diyor, içimdeki düşman ses.

"Nerden olacak, diyorum ben de, kötü günler hep böyle başlar da."

Takılırım günün sıkıcılığına, onu daha da sıkıcı yaparım. Elimde değil. Hoşnut değilimdir bundan. İçimde bir şey gerilip kopacakmış gibi olur. Ne zaman? O hiç belli olmaz. Ama kopar. Bu böyle sürerken ellerim, dudaklarım titrer. Kaşım, gözüm, yanaklarım da... Asıl kötüsü bu. Kalksam düzelir miyim? Belkisiz. Ama içimdeki düşman ses:

"Davran" diyor.

Davranıp oturuyorum

Yataktayım. Bağdaş kurmuşum. Ne düşünüyorum? Onu da bilmiyorum. "Hiç" desem uyar.

Yalnızlık işte. Yöremi saran bu kabuk gittikçe daralıyor, sıktıkça sıkıyor. Dayanılmaz bir sıkıntı, sonun da çatlıyor. Giyinip yürüyorum.

Sokaktayım. Onu arıyorum.

Gece ile gündüz harmanlanmış. Kapışılmış da... Bize ne kalmış ki... İşte bu... sen de...

Ama aranıyorum...

Gün kavuştu kavuşacak. Uçan kaçan, parça parça bulutlar. Gök, it oynamış yonca tarlası, darman duman... Akşam oluyor. Ortalık kararmaya durmuş. Aradığım ne? Adını koymadım daha. "Onu bulmalıyım" dürtüsü beynimde çoğalıp büyüyor. Arıyorum.

Derdim içmek. Onunla dertleşerek içme isteği. Anlaşıldı şimdi... Derdim bu...

Ardımdan gelen seslere kulak asmadan yürüyorum. Sokak kısa sürüyor. Mavi Köşe içki evini döndüm, bir solukta. Şimdi caddedeyim. Giden gelen... sonra gök yüzü. Parça parça bulutlar. Güneş yok gibi. Parçalı bulutlar toplaşıp bütünleşiyor. Yağacak mı? Bakarsan öyle

Gidenlere karışıyorum caddede. Her şeye bakıp aramaca. Bulmalıyım onu. Bir duvarın önündeyim. Durdum. Duvara fısfıslanmış kırmızı yazıyı okudum. "ÖNÜNE BAK" diye yazılıydı. Sanki yazı değil de birisi beni sesli uyarmış gibi oldum, utandım. Güldüm de.

Buyruğa uydum.

İki bayan yürüyordu önümde, konuşmadan, şimdilik konuşmadan.

Eh! Yetti bu bana. Bulmuştum. Öykümü kurmalıyım artık.

Gerisin geri döndüm. Durmadan çeken bir düşün ardına takılıp geldim Mavi Köşeye kuruldum. Masam boş, masalar boş. Yok, biri var, tam karşımda. Konuşmak istediğim o değil. O, aslında kendinde değil. Gözleri, başımı aşıp duvara çivilenmiş. Masası dolu, yemiyor içmiyor. Dirsekleri masada. Sol eli sağ elindeki iri, gümüş kuru kafada. Kuru kafa serçe parmakta. Dışa çeviriyor, serçe parmağın dışına. Sonra, kuru kafanın sivri burnuna bakıyor. Ardından sol elinin içine yumruk atıyor, düşündüğü şeyin ağırlığında.

Duyduğu acı dalgası yüzünden geçiyor. Bana bakıyor. Başımı çeviriyorum. O değilden gelip, kendi işime bakmak için. Onu yok sayıyorum.

Kararan havada buhar. Masada kağıt kalem. Bir de Mehmet rakımı getirirse değme gitsin. Elmaya limon sıkmam, Mehmet bilir.

Arı kesildim birdenbire. Kağıt kalemi çektim önüme. Bir ad buldum öyküme ilkin. Yazdım kağıdın başına BİR ŞEMSİYE ALTINDA diye. Sonra iki bayanı da gelin görümce yaptım mı diyeyim sana.

Başladım: Bu iki bayan bir şemsiye altında değillerken, ama bir şemsiye var, var da yağmur başlamamışken, yaşamlarına saplanmış ortak bir gizi omuzlarına almış yürüyorlardı, (diye başladım) Nasılsa, yağmur başlayınca birbirlerine sokulacaklar. Kuşkusuz kol kola da girecekler. İşte o an ara ara ortak gizlerini açıp rahatlayacaklar. Belki de bundandı bir tek şemsiye almış olmaları. Düşünceler renk renk... yürüyorlar... (diyerek sürdürüyorum öyküyü)

İlk damla gelinin burnuna düştü. "Ay!" dedi, gelin, "Yağmur başladı" Durdu. Şemsiyeyi açarak görümceye yanaştı. Ağzının kenarına yapmacıktan bir gülümseme iliştirip döndü baktı yanındakine. (öykünün burası çok önemli)

Giz baygınıydı görümce. Gelinden çaldığı gülümsemesiyle yanıtladı. Konuşmadan. Esrik, buğulu bir dalgınlıktaydı. Aralarında sanki, ortak gizin dışında, yanındakiyle ilgili, kimsenin de bilmediği, başka bir şey düşünüyor gibiydi. (Doğru. Bak bu hiç usuma gelmemişti. Olur olur. Ah, bu kadınlar. İçleri kıpır kıpır. İçleri kapalı bir çeyiz sandığı. Ne olduğu bilinmez.)

Neyse, yanaşık yürüyorlardı. Daha dilleri ıslanıp çözülmemişti, ama yakındı. Kıpırtı başlamıştı.

Uyduruk gülümsemeyi ağzının kenarından hiç silmeyen gelin, bir kez daha dönüp baktığında, içindeki kıpırtılar di-

line ulaşmıştı. Dayanamadı, konuşmuş olmak için oğlundan başladı:

"Bu oğlanı doğuracağıma taş doğuraydım, ne olurdu? Kime çekti bilmem, dedi, ağzı çok pis. Uçan kuşa bile küfrediyor."

Yanındaki beklemiyordu bunu. İrkildi. Onun depremiyle:

"Akşamlara kadar o sokak senin bu sokak benim yortar dururlarsa olacağı budur. Ne ekersen... Sonra bir söz vardır, oğlan dayıya, kız halaya çekermiş, derler..." Hala söylüyor bunu.

"Dayıya kurban olsun. O bir ermiştir." dedi anne, kardeş yüreği, dayanamadı işte.

Hala, kabuk tutmuş yarasını kaşıyarak:

"Bu söze iki ayak oynanır. Çok, çok doğru o dediğin. Ermiş, hem de bilmiş ermişlerden böyle."

Kesti anne:

"Doğru, bilmiştir. Boyuna bosuna kurban olduğum." dedi, yerleştirdi sözü.

"Hııh! Hangi boyuna?" dedi hala, burun kıvırdı.

Anne ekledi:

"Kısa görünür ama, cüce değildir. Ne cüceler var yöremizde, insan dikkat etmese üzerine basacak ayol" dedi.

Sıra haladaydı:

"Yerden bitmemi desem." dedi, yere baktı.

Söz sırasını bekleyen anne:

"Bilemem. Senin gibi dil otu yemedim ben. Neyse, o" dedi.

"Neyse, o ise, bak..." dedi hala.

Sustu. Gözlerini devindirdi. Kessin diye yüzüne bakmadı. Ama o üsteledi:

"Bak da, ne?" Kan beynine çıkmış, yüzü kızarmıştı.

"Ne mi?" dedi, hala.

Kızarık gözlerle baktı anne.

"Evet, ne?" dedi.

"Sen bir zamanlar, diyerek, annenin kulağına yanaştı. (fiskos ... fiskos...)" ettiler. (doğrusu duymadım)

"Deme!" diye inledi anne.

"Yaaa!" diye uzatarak pekiştirdi. Hala..

Anne inanamadı, bekite bekite yineledi:

"O dedi, demek."

Hala, umursamaz:

"Evet, o dedi. Kim diyecek başka"

Durdu düşündü anne, derin bir nefes alıp verdi.

"O da senin için kulağına yanaşıp (fiskos... fiskos...) diyesiymiş... Kim, diye sormas, söylemem." dedi, ant içti...

"Vay nankör vay... Vay nankör vay" diye hayıflandı, hala.

"Yaaa! Öyle işte." deyip, rahatladı anne.

Öyle de, böyle de anlaşma sağlanmış yağınur başlamıştı. Kol kola girip, şemsiyenin altında, yağmura inat yürüdüler. Dudaklarından dökülmüş fiskos.. fiskos seslerini çiğneyerek.

Birinin sağ omuzu, öbürünün sol omuzu ıslanıyordu.

Aldıran kim.

ZEKİ DİYE BİRİ

Biliyorum yeri sırası değil, ama yine de anlatacağım kişiyi ilgilendirdiği için yazacağım. Ant içtim bir kez. Yazmazsam olmaz...

Hemencecik canınız sıkılmasın, uzatmayacağım. Kısa yoldan gidip keseceğim. Aslında öykü uzun, hem de çok uzun. Ben kısa tutacağım.

Eveeet, ne demiştim?

Bu Zeki'nin öyküsünü yazmazsam kendimi boşuna yaşamış sayacağım. Ya da öldüğümde de yazmamışsam, dünyada önemli bir şeyimi bırakıp gitmiş gibi olacağım.

İşte o gün bu gündür, deyip, onu tanıdığım günden başlayayım...

Kısa keseceğime söz vermiştim ya, sözüm söz...

İşsizdim. Yana yakına, enine boyuna bakmadan iş arıyordum. Her gün, düzenli olarak, aynı saatte iş aramaya çıkıyor, çalışma saati bitiminde eve dönüyordum. Yani işine çok bağlı bir işsiz gibi olmuştum. Soranlara:

"Bulamadım bir iş" demekten artık gına gelmişti, ki bir gün şeytanın bacağını kırdım. Önceden baş vurduğum bir yerden çağırdılar. İstediğim bir işyeriydi. Herkes can atıyordu oraya girmek için. İşyerinin adını sormayın...

Yazmayayım diyorum ama, adsız da olmaz ki. Öyleyse

bu işyerinin adı kısaca (K...) olsun. Gerektiği yerde (K...) der geçerim. Anlarsınız artık.

Bacağını kırar kırmaz şeytanın,

Çağrı mektubunu alıp, her günkünden daha erken çıkarak gittim işyerine, yani (K...) ya. Yüreğim pır pır, girdim içeri. Çıkış merdivenlerine varmadan koşarak biri indi. Beni karşılar gibiydi sanki. Önümde durdu, ben de durdum.

"Günaydın" derken, gözlerinin içi gülüyordu.

"Günaydın" dedim. Elimdeki mektubu gösterdim. Aldı baktı:

"Çok güzel, kutlarım, dedi, ben Zeki, arkadaşlar gelmediler daha. Buyurun oturun." Merdivenleri gösterdi. Basamakları çıktım. Önümde uzun bir geçenek vardı. Geçeneğin iki yanında kapıları ardına kadar açık odalar sıralanmıştı. Üzerlerindeki yazıları okurken Zeki geldi. Saatine baktı:

"Oturun. Neredeyse gelirler."

Yanımda duran tahta oturgaça iliştim. Kimsecikler yok. Sadece Zeki odalara girip çıkıyor, kapıları açıp kapatıyor, işyerinin her yerini denetliyordu. Her taraf Zeki'ydi sanki. İzlemekten yoruldum. Benimle de ilgileniyordu ayrıca.

Giyimi kuşamı, davranışı sıradan biri gibi değildi. Duruşu, konuşması, içten dıştan bilgi sahibi oluşu, konuştukça derinlere inişindeki ustalık insanı çıldırtacak düzeydeydi.

Açıkçası bu Zeki'nin (K...) da hangi görevde olabileceğini düşünmeye başladım. İlginç bir giz vardı bunda. Darmadağınık olan usumu bütünlemeye uğraşırken;

İşyeri çalışanları, kızlı erkekli, birer ikişer gelmeye başladılar.

Merdivenden çıkanlar odalarına girip yerlerine oturuyorlardı. Dolap kapakları, masa çekmeceleri açılıp kapandıkça çalışma saatinin başlamış olduğu anlaşılıyordu. İş iz-

leyenler arasında çay dağıtanlar da görülüyordu. Bir de Zeki...

Zeki, bir çekirge örneği odadan odaya sıçrayıp duruyordu. Her göründüğünde göz ucuyla bana bakıyor:

"Şimdi geliyorum" diyor, başka bir odaya giriyordu.

Son odadan çıkışında elimdeki mektubu kaptı:

"Hadi gel" dedi. Yürüdük. Bir odaya hışımla girdi. Beni göstererek:

"İşte bu, dedi, çağırmışsınız, gelmiş. Elinde mektubu. Başkasına torpil morpil anlamam, bu olacak..."

Çıkıp gitti. Kaldım mı odanın ortasında bir başıma. Masalarda oturanlar sessizce bana bakıyorlardı. Mektubum masada, kimsesiz bir çocuk gibi boynu bükük, umarsız duruyordu. Masada oturan, mektubun iğesi kesilip:

"Hoş geldin" dedi. Yer gösterdi. Oturdum. Gözü mektuba ilişti.

Bu da ne? Gibileyin, mektubu önüne çekti. Açtı baktı, baktı, uzun uzun baktı. Ne düşündüyse,

"Zeki haklı." dedi. Doğruldu, yan masada, çantasında bir şey arayan bayana uzattı mektubu. O da baktı, baktı da:

"Zeki abim haklı, doğrusu. Eee, ne yapacağız şimdi. Zeki abim dediğini yapar mı yapar, bilirsiniz. Ona göre .." dedi. Mektubu geri verdi.

Mektubu alan, adam:

"Yapacak bir şey yok... Kadro doldu, diyeceğiz müdür yardımcısına, olup bitecek..."

Bana döndü:

"Senin yerin şu masa, Aydın'ın yanı. Aydın sana yardımcı da olur, Aydın'a: Tamam mı Aydın?" dedi.

Aydın:

"Tamamdır şefim" dedi. Solur gibi bir şeyler de geveledi, anlayamadım.

Zeki hızıyla atladım Aydın'ın yanındaki masaya...

Aydın, ilk bakışta sıcak kanlı, güleç yüzlü, güvenilir bir kişi olarak sindi bana.

O hava da kıvançlıyken Aydın döndü:

"Hoş geldin, dedi bana, ben Aydın. Aydın ağabeyi de diyebilirsin, nede olsa büyük sayılırım yaşça..."

Ben de:

"Hoş gördük Aydın ağabey..." dedim. Kendimi tanıtacaktım ki, şef konuştu:

"Bakın arkadaşlar, dedi, yeni arkadaşımızı tanıtayım size, beni göstererek, Onur, Onur Özsöz... Onur hoş geldin aramıza..."

"Hoş gördük..." dedim ona da.

Şef konuşurken Aydın, biraz önceki gibi, yine anlayamadığım bir şey geveliyordu. Ona bakınca:

"Masanı yarın temizletirim Onur..." dedi.

"Olur Aydın ağabey, sorun değil, ben de temizlerim..." dedim.

"Yok yok, sen el sürme." dedi.

Şu kısacık zamanda bana neler oluyordu?

Zeki'nin arka çıkmasına ek olarak bir de Aydın'ınki eklendi.

"Bu iyi işte... Hem de çok iyi, dedim içimden, kıymetini bil Onur efendi!"

Biraz önce Zeki beni odaya sokup:

"İşte bu..." diyerek beni göstermesi yok mu, bütün sıcaklığıyla beynimin kıvrımları arasında duruyor. Zeki'yi bunun için soracaktım ki, Aydın:

"Zeki ağabey'i nerden tanıyorsun?" deyiverdi. Sorunun ondan gelmesi... İşte bu da iyinin iyisi oldu.

Anlayacağınız, her şey, istenç dışı, yolunda gidiyor. Sorulması gereken sorular bile... Hiç zorlanmıyorum.

"Burada tanıdım, dedim, sabahleyin."

"Bak sen, dedi, ne güzel..."

Konu açılmışken, tam sırası deyip:

"Aydın ağabey, dedim, Zeki beyin görevi nedir?"

Bu soru Aydın ağabey'i zora sokmuş olacak ki, yanağını kaşıyıp sesini de kısarak:

"Uzun iş, yemekte anlatırım." dedi. Sonra, konuşmayı kesmek için kendi işine baktı.

Ne yalan söyleyeyim yemek saatinin gelmesini dört gözle bekledim.

Geldi de.

Zeki de geldi o ara, hem üç kez. Bir görünüp gitti.

Aydın ağabey, masanın üzerindekileri çekmecesine aceleyle koydu. Kapadı.

"Hadi!" dedi bana. Yürüdü. Ben de arkasından. Dışarı çıktığımızda, ardı sıra giderken:

"Çabuk ol, dedi, köşede bir yer kapalım.

"Peki..." dedim.

Çok ırak değildi. Hemen girdik aşevine. Aşevi çalışanlarından biri:

"Aydın ağabey erkencisin bugün." dedi.

Aydın da:

"Kurt gibi açım Nuri, dedi. Servise başla, nolur. Haaa! Bak, misafirim de var, ona göre."

Oturduk. Masada, önceden hazırlanıp ekmek sepetine dizilmiş dilimlerden bir tane alarak ufak ufak koparıp çiğnemeye başladı. Dirsekleri masada, bana bakarak:

"Bak Onur, dedi, Zeki'yi soruyorsun ya, dinle öyleyse. Bu Zeki, önceleri burada çalışıp aynı işi yapan başka bir Zeki'nin bize armağanıdır."

Kavrayamadım dediğini ilkin.

"Nasıl yani?" dedim.

"Dinle, dinle de ne oyunlar içinde olduğumuzu bir gör, bir anla... Bundan önceki Zeki gibisi her yerde var mıdır bilmem. Anlatılanlara bakılırsa zor bulunuyor olmalı. Ama yaradan bir tane vermişti bize. İşte o Zeki, bu Zeki'nin tı-

patıp aynısı. Bir kıymık kadar ayrım yok. Aynının aynısı. Karşılaştırıp oranlarsak, şöyle olur.

Sabah en erken o gelirdi, bu da öyle...

Her şeye dalar çıkardı, bu da öyle...

Karışmadığı, bilmediği iş yoktu, bu da öyle...

Bu yüzden de adı Dolaşık Zeki'ye çıkmıştı, buna da Dolaşık Zeki dememiz yakındır.

En ilginci de, hangi bölümde çalıştığını kimse bilmediği gibi kendisi de bilmezdi, bu da öyle..

Sor, söyleyemez ya da söylemez, direngendi, bu da öyle...

Sabahtan beri, senin için kaç kişiyle konuşup tartıştı. Saydı, döktü, azar da işitti. Yine de dediğini yaptırdı. Sonunda iş senin oldu. Diyeceğim dölek adamdır, uslu adamdır, sözünü dinletir...

Tartışıp, didiştiği de, en çok, gördüğün o şeftir. O şef var ya, o şef, sustu bir zaman, içinden alıp verdi sonra, çok karşı çıktı mendebur herif, ama olmadı hemen çark etti..."

"Onun için mi söyleniyorsun, usuldan?" dedim.

Durdu, yutkundu.

"Evet." dedi.

Bir zaman susuldu. Sonra sürdürdü:

"Eğlenceli yönü de vardı Dolaşığın. O da şu: Bir işe çağrıldığında öyle bir 'efendimmm' demesi vardı ki, bulunduğu yerden müdür katına, oradan alt geçeneklere, alt geçeneklerden odalara, yankılana yankılana dolaşır bütün binayı doldururdu. O an da bina ' efendim' diye yanıt veriyor sanırdınız.

Bilenler, günün bazı ölgün saatlerinde, canlanıp gülmek için, birkaç kez yaparlardı bunu: 'Dolaşık bey!' diye bağırırdı biri, ünlemin bitiminde 'efendimmm' başlardı. Ortalık çınlardı böyle. Hepsi denecekleyin işyerinin çoğu buna katılırdı. Müdür de gülermiş buna. Sürdürmek için kendisi çağırmaz odacısına çağırtırmış. O da var bir yanda. Yani ara ara zevklenme havası.

GÜNAYDIN MUTLULUK

Temizliğe gelen kadın mantosunu, başörtüsünü çıkarıp asmış, el çantasını koyacak yer arıyordu. Sabahın erken saati olduğundan gürültü çıkarmamak için özen gösteriyordu. Ayakkabılarını çıkarıp terliklerini giyerken beklemediği bir ses:

"Günaydın, Fatma teyze!" dedi.

İrkildi birden. Döndü baktı:

"Günaydın Filizcik" dedi, "ödümü kopardın kurban olduğum."

Evin küçük kızı,

"Ödümü kopardın" sözüne güldü. Ardından:

"Fatma teyze öd nedir?" diye sordu.

Fatma teyze çantasını asarken:

"Filizcik kurban olduğum ben de bilmiyorum." dedi. "Öyle bir deyim vardır. Söylenir durur halk arasında... Ben de bilmiyorum."

Küçük kız, yatak odalarına çıkan merdivenin basamağına oturdu. Sormak için bir neden arar gibiydi. Gözleri ışıdı.

"Kızınız da bilmez mi?" dedi.

Fatma teyze işlenirken:

"Bilmez olur mu, kurban olduğum, Filizim, o her şeyi bilir. Onu da bilir herhalde. Burada olsa daha neler bilir

söyler sana, bir görsen sanırsın dil otu yemiş, kurban olduğum."

Filizcik, omzuna kadar inmiş saç lülesiyle oynarken, gözlerini dikmiş Fatma teyzeyi de dinliyordu. Birden:

"Çok okur mu kızınız?" dedi.

Fatma teyze kovaya su doldurmaya giderken durdu:

"Hem de nasıl, kurban olduğum, okumadan duramaz o. dedi. Nah böyle böyle kitaplar. Sen kavrayamazsın iki elinle. Ya kurban olduğum."

Filizcik başka soru üretmek için çabalarken, kısılmış gözleriyle.

"Peki, dedi, neler okur?"

"Ben bilemem ki, onu bilse bilse annen bilir. Hem bak ne getirdim ona, okusun da ne olduğunu bana anlatsın diye. Kızıma gelmişti, çok oldu geleli." dedi.

Elindeki toz bezini kovanın içine attı. İşliğinin cebinden katlanmış bir zarf çıkardı. Filiz'e uzattı. Basamaktan kalkan Filiz coşkuyla zarfı aldı. Açtı, içinden çıkardığı mektuba baktı,

"Aaa... Bu bir teşekkür mektubu" dedi, "hem de Milli Eğitim Müdürlüğünden... Basken!"

Fatma teyze, dudağındaki gülümseme ile boynunu bükmüş onu dinliyordu. Sonra:

"Sana söyledim, kurban olduğum" dedi, "biz anlamayız hanımı bekleyelim."

Filiz, kızarmış dudaklarıyla söylendi:

"Çok karışık yazmışlar" dedi, "içinde Amerika falan filan da var..."

Annesini çağırdı.

Çağrının ardından açılan oda kapısından, elinde sabahlığı, esneyerek annesi çıktı. Kapının önünde sabahlığını giyip yürüdü. Merdiven başına gelince:

"Ne var, ne oluyorsunuz?" dedi. "Sabah sabah uyutmadınız."

Filiz elindeki mektubu göstererek:

"Anne bak" dedi, "Fatma teyzenin kızına gelmiş. Okur musun?"

Annesi mektubu alırken bir dolu esnedi yine. Sonra:

"Ayy, dedi, çenelerim çıkacak... Ne bu be?!"

Filiz annesini duymamış gibi:

"Biliyor musun anne" dedi, "hem de Milli Eğitim Müdürlüğünden."

Anne, elindeki mektubun katını açtı. Göz gezdirdi, umursamazca. Sonra gözlerini yırtarcasına açıp bir bir okudu. Durdu, bellek gücünü toparlayıp düşündü bir. Nefeslenip, yerleri silen Fatma teyzeye dönerek:

"Fatma" dedi, "bu mektup senin kızına mı geldi?"

"Evet hanımım" dedi Fatma, "bize geldi, kızıma."

Anne, elindeki mektuba baktı,

"Doğru, kızına gelmiş. Adı geçiyor baksana! Eee? S ne yaptınız?" dedi.

"Hiç hanımım" dedi, "ne yapabiliriz ki, ilk sana g dim. Kimse bilmiyor. Kızım bile..."

Anne kızgın:

"Kızım delirmeyin, çocuğa burs çıkmış, hem de Am kadan, vay be, işe bak" dedi, anne.

Fatma, hanımın bu coşkusuna bir anlam veremedi. şırdı da.

"Üzülme hanımım, düzelir" dedi, "yeter ki sen üzülme."

"Ne üzülmesi Fatma" dedi, "verilen zaman gelmiş çatmış, hemen baş vurmalıyız, hemen... Kalk kalk, Hazırlan gidiyoruz."

Hanım, çıktığı odaya geri dönerken bir yandan da sabahlığını çıkarıyordu. İçini insani bir duygu sarmıştı, ki benzeri yoktu.

Fatma umursamaz görünerek işleniyordu.

Hanımın odaya girmesiyle çıkması birkaç dakika sürdü. Söylenerek merdivenleri indi. Fatma'ya:

"Ayol nerdesin? Delirtme insanı. Hadi" dedi, "sürünecek zaman değil."

Fatma, eli ayağına dolaşarak giyindi. Çıktılar. Mektup hanımdaydı.

Filizcik, basamağa oturdu yeniden. Neler olup bittiğini anlamaya çalışıyordu. Küçük başını elleri arasına almış, düşünürken babası çıktı odadan. Terliklerini sürüyerek merdiven başına kadar yürüdü. Filizcik düşünce dolu kafasıyla babasına dönüp baktı. Onu gören babası, merdivenleri tembel tembel inerek yanına geldi, oturdu. Elini kızının omzuna attı. Saçlarını okşadı. Esnerken:

"Neler oluyor Filizcik?" dedi.

Filizcik omuz silkti.

"Bilmiyorum baba" dedi, "ben de anlamadım."

Babası:

"Nasıl yani?" diye sordu.

"İşte öyle, bilmiyorum, dedi Filizcik, anlamadım da."

Baba, sıkıntıyla başını kaşıdı. İsteksizce sordu:

"Bir zarf vardı elinde annenin, o neydi, o?"

Omzuna yaslandı babasının:

"Ha! Omu?" dedi Filizcik, "o bir mektuptu. Fatma teyzenin kızına gelmiş. Hem de, Milli Eğitim Müdürlüğünden."

Baba şaşarak:

"Eee?" dedi.

"Esi bu" dedi Filiz, "sanırım Amerika'ya yollayacaklarmış onu."

Şaşkınlığı daha da artan baba, gözlerini açarak dikeldi:

"Bak sen, sonra?"

Babasının sorularını isteksizce yanıtlayan Filiz:

"Son günmüş de bugün."

"Ne olacak şimdi?" dedi baba.

"Bekleyeceğiz annemleri."

Neye sıkıldığı belli olmayan baba duvardaki saate baktı.

"Çok erken." dedi.

Filiz başını kaldırarak babasına:

"Çok acıktım" dedi, "ne zaman gelirler annemler?"

Baba:

"Zamanını bilemem. İşleri bitince gelirler. Bırak onu, ben de acıktım" dedi, "yiyelim bir şeyler, beklemeyelim onları. Geldiklerinde yine yeriz."

Beraber kalktılar. Baba mutfağa yürüdü. Masadaki meyve tabağından bir muz aldı. Soydu ısırmaya başladı. Kızına:

"Filizcik" dedi, "sen de öyle yap, şimdilik."

Filizcik babasına uydu, tabaktan bir elma aldı, önünde duran oturacağı çekti, oturdu. Elindeki elmayı ısırırken:

"Baba" dedi, "burs ne demek?"

Ağzı muzla dolu olan babası ivedilikle çiğneyerek:

"Burs" dedi, "bir öğrenciye, eğitim için verilen para... Anladın mı?"

"Anladım baba." dedi Filiz.

"Nerden çıktı bu?"

"Nerden çıkacak, Fatma teyzenin kızına vermişler, Amerika'dan."

"Öyle mi?"

"Evet, öyle. Son güne kalması Fatma teyzenin yüzünden."

Baba, dudaklarını büzüp kaşlarını kaldırarak:

"Hımmm, demek annenlerin koşuşması bundandı." dedi baba.

Filizcik elmayı sesli ısırıyor, sesli yiyordu. Baba ise muzu ısırıyor mu, öpüyor mu belli olmuyordu. Ağzındaki muzu yutarken:

"Annen iyi bilir o işleri. Çok uzamaz, gelirler şimdi." dedi.

Sözü ağzında kaldı babanın. Kapı çalındı.

"Ben açacağım." dedi, koştu Filizcik.

Baba, yeri, göğü, denizleri dinler gibi önüne bakıyor, bekliyordu. Filiz:

"Geldiler, baba geldiler..." diye çığrıştı.

Baba kapıya doğru yürüdü.

"Neredesiniz, sabah sabah. Neler oldu?" diye bağırdı. Evet evet bağırdı. Sanki, geçmişte söylenmemiş, açılmamış bir kızgınlığın patlamasıydı bu. Anne şaşırdı:

"Ne oluyorsun ayol?" dedi, "'insan bir hoş geldiniz' der. Sana yakışmadı doğrusu. Anla dinle sonra konuş..."

Fatma teyze, kapının yanında eliflemiş, kıpırtısız duruyordu. Nefes almıyor muydu?

"Hadi Fatma" dedi anne, "açlıktan, yorgunluktan öldük inan olsun. Hazırla bir şeyler."

Fatma görünmezlere dalmıştı, uyandı. Soyunarak koşuştu. Anne de dışarılıklarını çıkarmak için yukarı çıktı.

Baba ile Filizcik, merdiven dibinde suçlu öğrenciler gibi sus pus kaldılar bir zaman. Filizcik:

"Ben Fatma teyzenin yanına gidiyorum, öldüm açlıktan." dedi, mutfağa koştu.

Baba ne yapacağını bilmeden öylece ayakta durdu. Ne kadar? Anne hazırlanıp merdivenleri inerken o da çözülüp çıkıyordu. Karşılaştıklarında anne durdu, elindeki zarfı babanın yüzüne doğru sallayarak:

"Benim bildiğim, dışarıdan gelene 'Neler kotardınız' diye sorulur. Ama nerde, sen sadece bağırmayı bilirsin. Vara bağır, yoğa bağır, ne oluyorsa.!" dedi. Baba sadece dinlemekle yetindi. Susuldu. Sonra yukarılı aşağılı yürüdüler.

Fatma teyze masayı hazırlayınca, günü de düşünerek, içinde kabaran türkü söyleme isteğini söze çevirip.

"Hadi Filizcik" dedi, "çağır anneni sen de otur, kurban olduğum."

Filizcik:

"Bana ne, o gelir şimdi." derken, anne:

"Geldim geldim..." dedi, yelyepelek masadaki yerine oturdu.

O günkü mutluluğu tinsel bir ezgi dinler gibi iç dünyalarına sindirerek kahvaltılarını yaptılar.

Sessizce.

SARILAR DA RENK ATTI

Çocukluğumun evleri büyük odalı, yüksek tavanlıydı...

Salıncak kurar, sonradan topal olan küçük kardeşimle, kavga, gürültü sallanırdık.

Komşu çocukları da gelirdi.

Tek, gözünün önünde olalım diye, annem de ses çıkarmazdı. Ama, gürültü, bağrışma duvarları aşıp sokağa yayılınca:

"Yavaş olun çocuklar!" diyerek uyarırdı.

Sokağa çıkmamızı istemediği için çok sıcak, çok yumuşak söylerdi bunu. Aslında kezzap gibi bir kadındı benim annem. Böyle iken, biz hiç oralı olmaz hep azar, bağrışırdık.

Gün geldi salıncaktan bıktık...

Hem de o günlerde salıncaktan düşmüş başımı yarmıştım. Herkes korkmuş kaçışmıştı. Sadece küçük kardeşim beni dizine yatırmış hem yüzümdeki kanı silmiş hem de sessizce ağlamıştı. Yüzüme düşen gözyaşlarından anlamıştım bunu.

Oyun bitmişti. Annem:

"Başka oyunlar bulun." demişti.

Bizde, ne yapalım, nasıl eğlenelim diye düşünürken, İstanbul'dan gelme biri vardı, arkadaşımız Erol.

Erol, İstanbul'da tiyatro izlemiş, sesli sessiz film görmüş, bu seyirlikler konusunda bilgili, görgülü bir arkadaşımızdı. Dahası, gördüğü bazı oyunları da yansılardı bize. Gülerdik. İşte bu arkadaşımız dedi ki:

"Gelin tiyatroculuk oynayalım." Düşündük. Olur mu, olur dedik, başladık.

Hepimiz Erol'un ağzının içine bakıyorduk. Ne diyorsa uyguluyorduk. Bildiğimiz bir yönetmen kesilmişti başımıza. Yüksekçe bir yere çıkıp bağırıyordu:

"Sen sen şöyle yürüyeceksin (yürüyor), sen yerde yatacaksın (yatıyor), sen sen ağlayacaksınız (ağlıyor), sen elinde bastonla şurada durup bıyığınla oynayarak düşünceli duracaksın (duruyor) sen de kalabalığın arasına dalıp adamın cebinden cüzdanı yürüteceksin (yürütüyor)," Tamam mı? diye sorardı da. Ses çıkmazsa kimseden,

"Tamamsa, herkes yerini alsın (alıyorlar) Başla!" Bu buyrukla kıyamet kopmuştu. Bir karmaşa... bir karmaşa ki olur şey değil.

Ağlayacaklar gülüyor... yürüyecekler duruyor... bıyık yerine sakal okşanıyordu. Yönetmen kızarak bağırıyordu:

"Olmadı... Bir kez daha, (olmadı) bir kez daha..."

Bu oyun en çok kardeşimin hoşuna gitmişti. Bu arada odamız inliyor, pencere camları zangır zangır titriyor, bir kıyamet ki sormayın. Ortalık toz duman. Kardeşim:

"Bir kez daha yapalım" diye yalvar yakar olmuştu.

Ne iş yapıyorduysa annem, giysisinin kollarını çemremiş, yel yepelek, girmişti odaya. Görünce:

"Vay başıma gelenler" diyerek, başını yumruklamıştı. "Ne bu hal? Hadi bakalım çocuklar, anneniz çağırıyor" uydurmasıyla çocukları kovmaktan beter etmişti. Burnundan telesiyordu.

Oda boşalınca, ortada annem, ben, bir de topal küçük kardeşim kalmıştık. Birbirimize bakmıyor, tozlu havayı soluyorduk. Annem, yaptığına hayıflanmış ki, gözleri yerde

çıkıp gitmişti. Kardeşim, yıkılmış bir düş yığınının altında kalmış gibi acı acı kıvranmıştı. Ben ise dik durmaya çalışmış, beceremememiştim. Düşlerim orta yerden kırılmıştı.

Van Gogh'a inat, eskimiş zamanla sarılar bozulmuştu artık. Çocuklar, sararmış ekin tarlalarında oyunu kesmişlerdi. Yeniden oynamaları için ne kadar uğraştıysam başaramadım.

Sonra o ekin tarlalarında düşe kalka büyüdük. Her şeyi anlar olduk.

Bir de sarının ne olduğunu...

Eskimiş zamanın onarımı da vardı arada...

Ama, bizler hiç oralı olmadık, anlamadık bile. Onarım gizli ellerce bitmiş, o günlerden kalan saplantılar da bizimle büyümüştü. Aynen gökyüzünden yeryüzüne yükselen bulutlar gibi... Yanlış değil, dediğim gibi oldu. Gökten yere yükseldi bulutlar gibi düşlerimiz.

Herkes bir düşün peşinde koşarken küçük kardeşim direndi "Sahne de sahne..." diye. Kendisi için değil sahne emekçileri için. Bir yerde sahne görmesin. Şarkıcıya ağlar, çalgıcıya ağlar, oyuncuya ağlar. Sahnede uğraş veren her şeye ağlardı... Nedendi, bilemedik.

Bir yer vardı kasabanın ortasında. Gündüz top alanı, gece sazlı sözlü gösteri sahnesiydi. İyesi de fırıldak Yaşar. Anlatması çok zor hem de uzun sürer. Neyse...

Sahne kurulmuş. Saz, söz, şarkı, türkü gırla gidiyor. Kardeşim gitmiş, görmüş, kendince hoşlanmış da.

Tutturdu gidelim de gidelim, diye. Baktım kurtuluş yok. Kalktık gittik.

Düzensiz bir düzen. Kim çalıyor kim oynuyor belirsiz. Oturduk.

Kardeşim ivecen, kardeşimin yüreği pır pır. Göğsünden fırlayıp uçacak gibi.

"Hadi, diyor, de diyeceğini..." Sahnedekileri göstererek.

Günler, aylar, saatler, zaman yiyen tüm nesneler bir rüzgar önünde döne döne gelip geçti bir anda. Ama, bildiğim, yaşadığım her şey gibi ayan beyan... Düşünüp uzatmadan:

"Olmaz!" diyorum, sahnede saz çalanlara bakarak. "ölü bunlar... bunlardan bir şey çıkmaz... ben yokum..."

"Yapma ağabey" diyor kardeşim, "kurbanın olayım... bir kez dinle... ondan sonra..."

Çok yalvarıyor, çok üsteliyor. Yüzüne bakıyorum, gözleri süzülmüş, yanakları da al al.

İçim eriyor.

"Peki, diyorum, şu keman çalanı dinlerim, o kadar."

Boynunu büküyor. Dudağında acı bir gülümseme. Öyle sevimli ki. Bir şey söylemek istediği belli.

"Başka?" diye soruyorum.

"Yok bir şey" diyor, küskün gibi.

"Var var söyle."

"Bir de, şu sahneye girip çıkan, her şeye koşturan, sahnedeki sanatçıları tanıtan..."

Yere bakarak konuşuyor.

"Şu kel kafalı mı?" diyorum. Gözlerini açıp bakıyor.

"Evet ağabey, o..." diyor.

"Eeee! Ne olmuş ona?" diyorum, adama bakarak.

"Bir de onu dinle, görbak... ondan sonra..."

"Başka?"

"Hepsi bu..."

Yumuşadım nedense. Oturdum.

Boynu bükük dururken, dikeldi:

"Ne yaparsın, ekmek paraları..." deyince,

"Bunlardan ekmek yiyemezsin..." diyemedim. Düşündüm sadece. Üstelemedim, çok inanmıştı çünkü.

Sahneye, sanatlarından ekmek yiyeceğini düşündüğü in-

sanlara bakmayı bırakıp, badanası kabarıp dökülmüş, kel kel olmuş, depo bozması yerin karanlık duvarlarına bakınmaya başladı. Yüzünden, sıkıntılı bir sarılık damladı damlayacak oldu. Yüzü kızardı, bozardı sonra da... İçimde bir yerin sızladığını duyumsadım. Nede olsa küçük kardeşimdi.

"Otur." dedim, kolundan tuttum.

Oturdu. Kemancı, bir şarkının giriş taksimini yapıyordu. Sahnedeki solgun ışıklar altında yorgun seslere...

Sanatçıları tanıtan kel kafa ıslık çalar gibi, kemancıyı övgü ile tanıtıp, arkasındaki nemli duvara yaslandı. Ayakta, bir ayağını ötekinin üzerine koydu. Kollarını çaprazlayıp, bir elini çenesinin altında tutarak kemancıyı dinlemeye koyuldu.

Bu duruş çekiciydi, bilge duruşuydu, güzeldi...

Kolunu sıktım kardeşimin, sahnedekileri göstererek. Göz ucuyla bana baktı bir an, sonra da yere dikti gözlerini. Konuşmadı.

Keman taksimi bitmiş kel kafa sahnenin ortasına gelmişti. Kemanın ısıttığı hava sürerken, kel kafanın sahneye çağırdığı genç bir kızla buz kesmişti. Beyaz giysili kız giysileri içinde yoktu sanki. Işıkların neden solgun olduğunu şimdi anladım. Bir çok şeyi saklıyordu. Hele de bu genç kızı. Kel kafa:

"Genç kızımızdan şarkılar dinleyeceksiniz." deyip yerine geçti.

Gözleri yere çivili kardeşime gördüğüm olumsuzlukları anlatmak için döndüm. O, yokluk içindeydi. Buhar gibi, gül kokusu gibi, ezilmiş yonca gibi... Kendine gelmesi zor.

"İyi misin?" dedim. Omuz silkti. İyi değildi.

"Hadi gidelim" der gibi bana bakıyordu. Ben de:

"Olmaz şimdi" der gibi ona baktım. Gözlerimi, boz bulanık karanlığa, sonra da sahneye çevirdim.

"Neden ağabey?... Sen..." dedi, sustu.

"Kel kafayı da dinleyelim..." deyince biraz gevşedi, rahatladı sanki. Sahnenin ortasındaki çalgıcılara da ulaştı bu rahatlık, coşturdu onları. Kapanma zamanı geldiği için olacak, kemancı alıyor udçuya veriyor, udçu alıyor klarnetçiye, hele darbukacı bu dem yüz seksen sayıyordu. Ki, bu arada çatlak, cırlak bir ses duyuldu. Herkes birbirine bakarken aralarından klarnetçi koşarak gitti. Kemancı bu açığı doldurmak için var gücüyle kemana asıldıysa da istenen olmadı. Oturduğu yerde çalan ud ustası, sanırım bu duruma kızarak ayağa kalktı, udunu saygıyla yanına indirip durdu bir an. Sonra selamını vererek yürüdü. Sahnede, oturan darbukacı, ayakta duran kemancı, bir de çözülmeyi sezdiği için çığrışıp çırpınan kel kafa... Yalvarıyor. Oyun bitti. Gidenler var. Gidenler çoğaldı. Kel kafa yalvarıyor. Ağlar gibi. Kemancının kolunu bırakmıyor.

"Ne olur beni de dinleyin" diyor, inliyor.

Kemancıya:

"Sen çal, başla..."

"Kimse kalmadı" diyor kemancı.

"Sen çal, dönerler sesimi duyunca." diyor kel kafa. Bağırıyor devrilmiş oturgaçlara doğru.

"Ne olur beni de dinleyin bir kez, gitmeyin!"

Kemancı isteksizce, özensiz çalmaya başladı. Darbukacı bir iki tıngırdattı darbukasını.

Kel kafa:

"Ne olur beni de dinleyin..." diye inledi. Ardından bir şarkıya başladı.

Kimseye etmem şikayet / Ağlarım ben halime
Titrerim mücrim gibi / Baktıkça istikbalime.

Uzat uzata bildiğin kadar, inceli kalınlı sesler türet istediğince... Dinleyen kim... Bir kaçışma bir kaçışma ki,

değme gitsin. Gidenlerden durup bakanlar oldu bir an... Yararı yok... Oturanlar da kalktılar.

Canı istediğinde yanıp sönen ışıklar kaçışanları yakalıyordu sanki, suçlu gibi. Bazı izleyiciler de sine sine kaçıyorlardı niyeyse.

Akıl almaz bir görünüm. Bir an da her şey bozulmuştu. Bozulmanın etkisiyle donmuş kalmıştı kardeşim. Alt dudağının sarkmasından anladım.. Çok kötüydü.

"Ne oldu?" dedim.

"Hiç..." dedi.

"Nasıl hiç? Var bir şey, anlat..." diye üsteledim.

"Yok bir şey... Gidelim artık." dedi.

Kalktık. O önde ben arkada, dışarı çıktık. Dışarının havası bizi arındırıp düzeltti. Sanki her şeyimiz yerinden oynamış, dağılmıştı da şimdi yerine oturuyordu. Sadece bizim duyabildiğimiz, kendilerine özgü bir ses çıkararak. Bekledik, bu seslerin durmasını. Uzun sürmedi.

Kardeşime baktım, sessizce yere bakıyordu. Boynu çok incelmişti. Kardeşim üzülünce boynu çok inceliyordu. Şimdi de öyle olmuştu. Ağır gelen başı boynunu öne eğmişti. Duruyordu öylece. İçimden gelen sızılı bir sesle:

"Hadi kardeşim, dedim, hadi gidelim."

Koluna girdim, düşecek gibiydi. Daha bir güçlü sarıldım koluna. Yürüdük. Ağlıyordu kardeşim. Sıcak göz yaşları fıldır fıldır düşüyordu. Çocukken oyunda düşüp alnımı yardığım günkü gibi, boynuma sarılıp ağlamıştı böyle. O günden kalma anlımdaki yara izi şimdi sızlıyordu yeniden. Elimi sürdüm, baktım, kanıyor mu, diye. Kan yoktu. Ama, o günkü sızı derinlere iniyordu.

MAVİ KUŞLAR

Annem uyanmış belli, terlik sesi geliyor. Dolaşıyor odaları. Kafasına bir şey koymuş, çocukları ayartıyor.

Onun için, pazarmış, dinlence günüymüş, çalışma günüymüş hepsi birdir. Yeter ki horozlar ötmesin, duyunca çimdiklenmiş gibi kalkar.

Eee! Annem kalkar da çocuklar durur mu, onlar da ardından koştururlar.

Ben anlamıyorum, hadi oğlan küçük, on yaşında, babaannesini de çok sever ne derse yapar şımarır da, ya, kıza ne oluyor? Koca kız, on altısını sürüyor. Annemin arkasından löngür löngür koşması hiç hoş değil doğrusu. Anneme de kaç kez söyledim. 'Bu böyle olmaz' diyerekten. Nerdeee! Sen söyle sen işit...

Çıktım yataktan. Yok, onun için değil. Ayakyoluna gidip döneceğim yatmaya yine. Kapıyı açıp geçeneye çıktığımda annem karşımdaydı. Kız Yatılı okulunda gece nöbeti tutan bayan öğretmen gibi bakıyordu.

"Günaydın anne" dedim, gözlerimi ovalayarak.

"Günaydın" dedi, ama ağzı dolu, bir şey söyleyecek belli.

Biz annemle günaydınlaşırken çocuklar da geldiler.

"Baba" dedi oğlum mızıldanarak. Bir kedi yumuşaklığında koltuğumun altına girdi.

"Söyle çocuğum" dedim. Parmaklarımı saçlarının arasına sokup başını kaşıdım. Çok hoşlanır bilirim. Sözcükleri inceltip uzatarak:

"Hava çok güzel, bizi bir yerlere götürür müsün? dedi. Yüzüme baktı. Gözlerinin bakışı sıcacıktı.

Annem 'olmayacak şey' der gibi bakıyordu. Ama yine de:

"Doğru söylüyor çocuk" dedi, "götür de kırışıklarımız açılsın... kış boyu..."

Bu konuşmalarımızdan güç alan kızım, koştu boynuma sarıldı.

"Baba ne olursun, bu güzel havayı kaçırmayalım. Götür bir yerlere." dedi.

Kapı gıcırtısıyla sustuk. Eşim yatak odasından çıktı. Yanıma geldi. Elini omzuma onun üzerine de yanağını dayadı. Ezber okur gibi:

"Bunca insanı üzme, götür bir yerlere" dedi. Bu söz üzerine:

"Yaşaaa!" diye çığrıştı çocuklar.

Annem:

"Hem de Neyir'e uğrarız" dedi. Uzun bir süredir görmedik onu.

Çocuklar bu öneriye de alkış tuttular.

"O'nu da alırız." dediler.

Düşündüm, annem götür diyor, oğlum götür diyor, kızım götür diyor, eşim de deyince bana direnecek şey kalmadı.

Neyir'e de uğrarız... Bu öneri usuma uygun düştü

Evcek severiz Neyir'i. Çocukların masalcı teyzeleridir.

Eşi kalpten gitti. Onun yüzünden değil doğrusu. Üstüne titrerdi Allah için. Ama öldü...

Kimsesizdir Neyir. Üvey bir ağabeyi vardır. Nerde yaşar, ne yapar bilinmez. Arada bir gelir Neyir'in birikmişle-

rini çarpar yiter yok olur. Neyircik buna sadece ağlar. Göz yaşı kuruyunca da unutur. O kadar, sanki olmamış gibi davranır... Kendisiyle barışıktır Neyircik...

Yalnız yaşar Neyir. Arada bir sıkılınca yürüyüşe çıkar. O sırada bize de uğrar. Yolunun üstündeyiz. Biz de bekleriz onu. Tatlı dillidir. Geldiğinde güller açar yüzümüzde. Coşarız onunla birden. O anlatır biz dinleriz. Kesin konuşturmaz bizi. Bir iki patırdansak da dinlemez. Olsun konuşmaları ilginç hem de güzeldir. Gördüğü her şeyi saklısız, gizlisiz olduğu gibi anlatır bize.

Uzun zamandır görünmüyor. Gitmeden önce araştırıp soruşturduk yakınlarına. Sonunda bir de ne duyalım, hani sıkılınca yürüyüşe çıkar dediydim ya, işte o yürüyüş için evden çıktığında hiç neden yokken burnunun üstüne düşmüş. Düşmekle kalsa iyi bir de motosiklet çarpmış mı o an.

Haşat etmiş Neyirciği, kol bacak...

"Ben de anlamadım" diyor, "nasıl oldu birden?"

Yüzü sarılı. Sadece üç delik var görünen. İrice olanı ağzı. Konuşuyor, anladık. Öteki ikisi gözleriymiş. Hiç de anlaşılmıyor. Yanımdaki sağlıkçı söylemese...

Salona yatak yapmışlar. Orada yatıyor. Salonun eşyaları yerli yerinde. Eşim göz ucuyla denetliyor yöreyi. Bir ara:

"Şunlar ne?" diyor.

"Hangisi?" diyor. İrice delikten Neyir.

"Şu mavi şeyler."

"Ha, onlar mı.?"

"Evet"

"Onlar kuş. Porselen kuş, mavi kuşlar. Neriman getirdi" diyor Neyir.

Neriman karşı komşusuymuş. Yalnız yaşarmış o da. Çok insancıl, çok yardım severmiş.

"Sağ olsun kuşları da sever. Kütahyadan almış, hem kendine hem de bana."

"Çok bunlar" diyor eşim.

"Evet çok. Ama onlarla oyun kurup oynuyorum sabaha dek."

"Nasıl yani?"

"Nasılı şöyle, onları eşleştiriyorum... erkeği var dişisi var..."

"Bak sen, eee!" diyor eşim, dalgasına.

"Gece oluyor bu."

"Sonra?"

"Sonra söndürüyorum lambayı." Elinin altındaki düğmeyi gösteriyor Neyir.

"Karanlık..." diyor eşim.

"Evet karanlık. İşte o karanlıkta başlıyor kuş oyunları." Coşkuyla,

"Neler oluyor? Anlatsana ayol..." dedi eşim, onu özendirmek için.

"Ben de bilemiyorum. Sesler geliyor ama ne?..."

"Ses mi sadece?"

"Uçuşan, kanat çırpanlar da oluyor."

"Görüyor musun?"

"Gözümün önünden geçen karartıları seçebiliyorum."

"Sonra?"

"Sonra, Neriman'ın kuşları geliyor ötelerden."

"Onlar da mavi mi?" diyor eşim.

"Evet, onlar da mavi. Sadece, Neriman kendi kuşlarının ayaklarına boncuk bağlamış. Onunkiler boncuklu." diyor Neyir. "Neriman söyledi."

"Eee, sonra?"

"Sonrası bu. Bir cümbüştür başlıyor. Al takke ver külah, yani."

Bunu söylerken vücudunun tamamı ırgalanıyor yatakta. Bir şeyi yansıladığı belli.

"Sonra?"

"Sonra sabah oluyor, kaldırıp başımı bakıyorum hepsi

yerli yerinde. Koyduğu gibi Neriman'ın... Bunu nasıl yapıyorlar anlamak zor..."

"Neriman'ınkiler ne oluyor?" diye eşim soruyor.

"Onlar da evlerine dönüyorlarmış, Neriman öyle diyor."

Eşim gülümseyerek bize baktı. Konuşmadık.

Neyir azbiraz yekindi yatakta, sonra:

"Daha neler var neler... Anlatsam kırılırsınız gülmekten." Bu sözüne bir süre kendi güldü. Bu kez ben üsteledim:

"De bakalım neler varmış?" dedim.

"Bir alem bunlar. Hele bir erkek var ki elinden uçanla kaçan kurtuluyor..."

"Ne yapıyor?" dedi eşim.

"Ne yapacak soyka, erkekliğin gereğini... Bütün kuşları kıran geçiyor... Halsiz bırakıyor mavişlerimi... Ta ki Neriman'ın kuşları gelinceye değin... Onlar gelince benimkiler rahata eriyor, nefes alıyorlar, bir 'ohhh' çekiyorlar."

Eşim takılgan bir bakışla onu dinlerken sordu:

"Neriman'ın kuşlarında hiç erkek yok mu?" dedi.

"Olmaz olur mu var, var, ama baskın olan bizimki..."

"Vay be! Kerataya bak..." dedi eşim.

"Ne o, özendin mi mavişe?" dedi Neyir.

"Yok be, konuşuk olsun öyle..." dedi eşim, konuyu kapadı.

Neyir'in ne yaptığını kimse anlamıyor, anlayamıyor. Öylesine her yanı kapalı. Firavun mumyasına benziyor.

Ayak parmaklarını oynatıyor.

"Her tarafım kaşınıyor... Delirmek işten değil... Dayanamıyorum artık..." diye inledi Neyir.

"Ne zaman açılacak bunlar?" dedim.

Sıkıntılı bir sesle:

"Yarın, dedi, öfff yeter artık!" diye bağırdı.

"Öf ki ne öf. Çekilir şey değil doğrusu..." dedim içimden.

Ben de sıkılmıştım. Yöreme bakınırken Neyir'den, gülmekle karışık bir ses:

"Bir de kelebek dadandı başıma, geceleri geliyor..."

Susup, birbirimize bakıştık. Yeni bir düş ürününü dinlemek istemedik.

Geceleri gelen kelebeğin üzerinde durmadık... Duymadık da...

Çocuklar Neyir teyzelerini gördüler. Biz de gördük.

Bir yerlere gitmemiz kaldı!

MİNE'NİN ÖYKÜLERİ

Bugün hiçbir iş yapmak istemiyor canım.

Konuğum da gelecek ama...

Pencerenin önünde durmuş sokağa bakınıyorum. Sokak dediysem adıyla sanıyla çarşı. Manavı, bakkalı, kasabı, terzisi, berberi, eczanesi... daha başkaları... İrili ufaklı... sıram sıram... Çarşı başka nasıl olur? Banka da açılacakmış...

Sabah saatlerinde pek kalabalık olmuyor. Bakkal, manav, kasapta birkaç kadın alışveriş yapar, o kadar. Ha, bir de berberde yüzü köpüklü genç, yaşlı birisi bulunur. Berber Taci tonton sevimli bir adamdır. Sürekli konuşur. Müşteri konuşurken Taci usturayı kaldığı yerin uzağında tutar saygıyla dinler. Sonra yine...

Berber Taci'nin gülümsemeyi hiç eksik etmediği aydınlık yüzünde sakalı da vardır. Yok, öyle uzun değil, kısa, temiz, hem de beyaz. Ona yakışır. Yaşı elli altmış arasıdır ama, gençle genç yaşlı ile yaşlı olur. Öğrenciden bir de askerden para almaz. Damat tıraşı yaparken dükkanın önünde kızılca kıyamet kopar. Davul, zurna... çarşı horana durur...

İki eli kanda olsa, ona adres soranlara, uzun uzun anlatır. Elinde köpüklü fırçayla dışarı çıkar yol gösterir. Biraz yürüdüğü de olur...

Berber Tacimiz böyle. Gelelim çarşımıza.

Öğlenden sonra birden çarşı kudurur. İnsan kaynar. Yukarıdan baktığım için kafa seli gibi gelir bana. Kafalar akar durur, çarşı dolusu. Geniş bir meydan vardır çarşının sonunda. Taksi, minibüs durakları, oturanların özel arabaları vardır burada. Kalabalık o yana uğramaz, geri dönerler...

Elimde perdenin püskülü. Dalmış gitmişim. İplikleri dağılınca ayırdına vardım. Çok örselemişim bilmeyerek. Bıraktım...

Çarşı biraz dar. Sol taraftan geliş, taşıtlar için. Gidiş öteki sokaktan. Bazen ters yönden giren açıkgözler oluyor. İşte o zaman çarşı da şenlik başlar. Bağıran, çağıran, bir ara kavga da olur. O da seyirciler arasında, niyeyse, nedeni anlaşılmaz... Pata küte vuruşmalar başlar birden. O kargaşa arasında tersten giren taşıt bir anda yok olur. Bu nasıl iştir bilinmez. Yer yarılıp yere girer örneğin. Bu da beni düşündürür. Ne denli kafa yorsam boş. Bir türlü ne olduğunu bulamam. Sorduklarım da bilmezler.

"Biz de görmedik soykayı... Şeytan aldı götürdü..." der gülüşürler.

Asıl ne anlatacaktım da ne oldu. Çarşıya daldım gittim.

Hiçbir iş yapmak istemiyor canım, dediydim ya, aslında bugün bir konuk beklediğimi de... Konuğum öykü yazarmış. Kız kardeşim görmüş. Sekiz ortalı bir defter dolusu öyküsü varmış. Öyküleri okuyan arkadaşları çok beğenirlermiş. Dergilere göndermesini salık verirlermiş. O da, bir öykü yazarının, yani benim, görüp değerlendirmemi daha uygun bulurmuş. Bu nedenle beni rahatsız edecekmiş. Rahatsızlık olur mu. Şurada, üst katımızda oturuyor, annesiyle. Babası ölmüş.

"Gelsin" dedim, kız kardeşime. İşte onu bekliyorum.

Pencerenin önünden ayrıldım. Yorulmuşum ayakta durmaktan. Oturdum. Birkaç kendi kitabımı, gösteriş işte, masanın üzerine serpiştirdim. Yeni yazmaya başladığım öykünün üzerine de kurşun kalemimi bıraktım. Kalem açacağı,

silgi de yanında. Ben bu düzmece düzenimi denetlerken kapı çalındı. Açmaya yönelirken kız kardeşim koştu, açtı.

"Buyur Mine abla" dedi.

Sarılışıp öpüştüler. Ben göremiyorum. Kanımca, benim nerede olduğumu imliyor, ki kardeşim:

"Salonda" dediğini duydum.

Karşılamak için, kalkayım mı, oturayım mı ikilemindeyken girdi içeri. Günaydınlaştık, el sıkıştık. Karşılıklı oturduk. Elindeki defteri masaya koydu. Önünde duran benim kitabı aldı. Ön, arka kapaklarına okumadan baktı.

"Çok isterim, benim de böyle kitaplarım olsun." dedi. İç geçirerek.

"Senin de olur, dedim, daha çok gençsin."

Bu sözüm üstüne toparlandı. Sağ omzundaki saç yığınını arkaya attı. Oturgacında bir iki ırgalandı. Resim çektirecekmiş gibi durdu. Bana bakmıyor. Güzel bir kız. Ama, şimdi onun sırası değil. Elindeki kitabın sayfalarını hızla çeviriyor. Bankalardaki para sayan makinalar gibi. Bir o yana, bir bu yana, gereksiz, amaçsız. Kitabı bıraktı. Bana yakın durana uzandı. Alıyordu ki,

"Siz neler yazdınız?" dedim.

İrkildi, duraksadı.

"Ben mi?" dedi.

Elini çekti kitaptan. Defteri aldı. Bu kez kendi defterini o yana bu yana çevirmeye başladı... Bir değil, iki değil, üç değil... Sinir bozucu. Yapma diyemezsin. Çaresiz:

"Okur musun bir öykünü" dedim.

"En baştakini mi?" dedi.

"Hangisini istersen."

O fırıldak gibi dönen defter yapraklarını durdurdu. Önden iki yaprağı geri çevirdi. Sanırım öykünün başına geldi. Kendi duyacağı, anlaşılmaz bir sesle okudu. Sonra,

"Yok, bu değil" dedi.

Başladı yaprakları öne arkaya çevirmeye. Aranıyor. Bir yeri imledi. Mırıldanarak okudu.

"Yok, bu da değil" dedi.

Kararsızlığını anlayınca:

"İstersen birinci öyküden başla" dedim.

"Peki" dedi. Defterin başını çevirdi.

"Yüksek sesle mi okuyayım?"

"İstediğin gibi" dedim.

Bir süre sessiz durdu. Bir şey dinler gibi...

Çarşı canlanmış, satıcıların sesleri duyulmaya başlamıştı.

Mine okumuyor, bilinçsizce defterini karıştırıyordu.. Bazı yerleri kısık sesle okuyor. Duyamıyorum. Sesini yükseltmesi için uyarmak isteğiyle baktığımda öne arkaya durmadan sallanmaya başladı. Kız kardeşimi:

"Aysel bakar mısın" diye ünledim. Aysel geldi.

"Efendim ağabey" dedi.

"Ne yapıyorsun? Gelsene yanımıza" dedim. Görmedi Mineyi.

"Çayları alıp geleyim" dedi. Çıktı. Giderken:

"Mine abla nasıl içersin?"dedi

Mine duymadı bunu. Sallanıyordu.

"Size soruyor" dedim Mineye, "nasıl içersin diyor, Aysel"

Mine gözünü defterden ayırmadan, sallanırken:

"Nasıl olursa öyle" dedi.

Sanırım Aysel de duymadı. İçim daraldı. Uzandım defteri aldım önünden. Baştaki öyküyü açtım. Kötü bir yazı olmasına karşın ilk tümceyi söktüm:"Harikulade bir güneş sabaha doğmuştu" diye yazılmıştı."Berbat" dedim içimden. Geçtim başka öyküye:

"Şömendöfer rayların üzerinde tıkırdarken, boz renkli bulutlar yanlara kaçıyordu"

"Bu ondan da berbat" diye bağırmamak için zor tuttum kendimi.

Mine sallanmayı kesmiş bana bakıyordu. O sıra Aysel de çayları getirdi. Gözleri yine bende. Bakışı düz, bulanık, anlamsız. Baktığını görmez gibiydi. Ama ben...

Aysel otururken:

"Buyur Mine abla" deyip çayı önüne koyduğunda kendine geldi ancak. Konuşmadı. Bardağı önüne çekti, tek şeker attı içine. Karıştırmaya başladı. Aysel birden:

"Ay, aklıma şaşayım, tuzlu kurabiye vardı. Getireyim." dedi, Kalktı gitti.

Mine kaşığı bardağın içinde çın çın döndürürken, masa örtüsüne gözlerini çivilemişti.

"Aysel nereye gitti?" dedi, örtüyle konuşur gibi. Ben de:

"Tuzlu kurabiye varmış, onu getirmeye gitti." dedim

Gülümsedi:

"Tam ev kızı, yaşı küçük ama eli uz, güzel de..." dedi.

İçinden çıkılmaz bir şeyi düşünür gibi daldı yine.

O, öyle ya, ben de ne konuşacağımı bilemiyorum. Birden çarşı geldi aklıma, ne de olsa komşuyuz.

"Çarşımızla ilgileniyor musunuz?" dedim.

Gözleri şavkıdı. Bekliyormuş:

"Hem de çok." dedi. İlgilendiği için sevindim.

"Peki" dedim, "en çok seni çeken nedir çarşıda?"

Hiç düşünmeden:

"Berber Tacı amca, dedi, o tonton insana bayılırım."

"Gidip konuştunuz mu hiç?" dedim.

"Hayır. Çok da isterim, ama ..." dedi

"Gidelim bir gün. Ben de istiyorum."

Gözlerindeki parıltı giderek artıyor. Bu çok iyi.

"Ama, diyorum kendi kendime öyküleri neden berbat?"

Kalktı. elindeki çay bardağı ile pencereye doğru yürürken:

"Umarım şimdi tonton amca birini tıraş ediyordur" dedi,

"hiç boş durmaz." Ben de yürüdüm artından. Aysel elinde tabakla girdi odaya bizi görünce:

"Nereye böyle, dedi, hayrola?".

Mine ardına bakmadan:

"Tontona bakacağız" dedi, güldü.

"Tonton mu?" dedi Aysel. Mine gülüyordu.

"Gel sen de bak" dedi.

Üçümüz birden pencerenin önündeydik. Berber Taci, dükkanın önünde durmuş alış veriş edenlere dalmıştı. Mine:

"Bakar mısınız, dedi, duruşu bile sevimli."

Baktım, sol böğrüne bastırdığı sağ elinin yumruğu üzerine sol elinin dirseğini dayamış öylece devinimsiz duruyordu.

"Bunun öyküsünü yazar mısın?" dedim Mine'ye.

Durdu. Düşündü bir süre.

"Bilmem..." dedi

"Bilmem olmaz, dedim, bunu senden istiyorum. Yaz getir."

Kolundaki, yüzündeki tüylerin dikeldiğini gördüm. Kırmızının dalga dalga yüzünden göğsüne doğru yayıldığını da ...

Aysel:

"Ağabey, dedi, defterdekileri gördünüz mü?"

Duymamış gibi davranarak:

"Berberi yazsın bakalım. dedim. Ben de yazacağım..."

Konumuz berber Taci.

NE OLACAK GAYRİ

Elleri böğründe, İskenderiye Fenerinin, Piramitlerin, Eiffel Kulesinin, Çin Settinin, Pizza Kulesinin, Babilin Asma Bahçelerinin, Özgürlük Anıtının daha bilmem nelerin hangi güçle yapıldığını düşünen adam, bunların, bu saydıklarımın karmaşık yapılarından mıdır, yoksa kendi iç dünyasında kopan fırtınalardan mıdır, bilinmez, yerde midir gökte midir, bir akıntıda ileri geri yüzer durur.

Arada bir kambur çocuğunun, ekmek teknesi bir iş yerinin olduğunu anımsar da...

Hele çocuğunu...

Tecimevinin ortasında, elleri böğründe:

"Kimse yok mu?" diye bağıracakmış gibi duran adam o adamdı. Oranın da iyesiydi. Kambur çocuğun babası da oydu.

Şimdi diyeceksiniz ki, bu da nereden çıktı. Çıktı işte. Bir de kamburumuz var artık.

Anlatacağım asıl o. O da, sezdirmeden, duyumsatmadan, alınganlığını titreştirmeden, arada arada yapacağız bunu.

Şöyle; düştüğünde daha doğrusu babası severken elinden düşürdüğünde iki yaşının kemikleri düzgün kırılmıştı çocuğun. O gün kırıklar göğsünden ne denli fırlamışsa sır-

tından da o denli fırlamıştı. Yani bakışımlı olarak. Kırık sağaltıcının yapıtıydı bu sanırım.

Kör olsun, cahillik denen dönemlerdeydik. Şimdi olsa... Bunu binlerce kez söylemiş hayıflanmıştır.

Amansız günler, haftalar, aylar geçti. Bu bir oyun oldu çocuk için, çocuklar için. Sırt üstü yatıp bacaklarını yukarı kaldırınca, nasıl beceriyorsa, bir topaç gibi fır fır dönebiliyordu, sırtındaki sivri kemikler üstünde. Bunu babasını güldürmek için de yapıyordu. Canı isterse sokakta da yapardı arkadaşlarına.

Adam, yöresindeki sergenlere bakınıp noksanları saptarken:

"Hiçbir şey kalmamış" dedi kendi duyacağı kadar, "köpek soyu yemiş yutmuş." dediği de ortağıydı. Hem de yakını.

Çocuğun derdine düşmüştü o günlerde. Gözü bir şey görmüyordu. Dükkana sahip çıkacak birini aramak için öyle ince eğirip sık dokuyacak durumda değildi. O da ne yapsın yanında çalışanı, ortak etti. Kötü mü yaptı. Yook. "Çok iyi yaptın" diyenler bile oldu. İşte ona, gün görmemiş, daha ağır bir küfür için ağzını doldurmuşken,

"Bakkal amca...!" diye bağırdı bir çocuk. Elinde tuttuğu parasını göstererek.

Bakkal döndü. Ağzındaki küfürlü nefes,

"Ne var?" a dönüşüp taş yığını gibi yerlere döküldü. Çocuğun çınlayan sesini ezdi geçti. Şaşıran çocuk alt perdeden, yumuşakça:

"Balon istiyorum." dedi.

Bakkal boş sandık kapağını çarparak kapatır gibi,

"Yok" dedi.

Sergenlerdeki yoklardan biri de balondu.

Çocuk kopacak kadar inceden,

"Bir de şey diyeceğim" dedi, "Doğan topaç oldu, güldürüyor bizi."

Bakkalın sandık kapağı bir kez daha patladı.

"Neee?" dedi.

Bakkalın ağzından çıkan nefesle gözleri kırpışan çocuk:

"Doğan topaç oldu... Doğan topaç oldu... Doğan topaç..." diyerek koştu, gitti.

Bakkal, çocuğun bu sözünü önce algılayamadı. Sonra söylenerek o da koştu çocuğun ardından. Oyun alanına gelince durdu. Dükkandaki gibi, elleri böğründe, bağrışan çocuklar arasında oğlu Doğan'ı aradı. Gördü de. Havaya kalkık bacaklarından tanıdı. Bir kız bacaklarından tutmuş çeviriyordu. İçinden yakıcı, derin bir sızı geçti o an. Göğüs boşluğunda toplandı. Bağırmak istedi beceremedi. Nefesi boğazında düğümlendi kaldı. Yanındaki bahçe duvarı üstüne oturdu. Başını elleri arasına aldı. Gözleri kapalı, çocukların bağrışmalarını dinledi bir süre. Sonra her şey birden durdu. O boşlukta, sıkıntılı dünyasının köşe taşına oturdu. Kendince yırtılıp yamanırken kar da istenen güzellikte yağıyordu. Ama bakkal oralı değildi. Oğlu karlarla oynuyor, yalandan düşüp kalkıyor, babasına kar topu atıyordu. Attığı da ne ceviz kadar şeylerdi. Bunlardan biri alnına geldiğinde gözlerini açtı. Müşterisi Oktay'ı gördü. Oktay:

"Ne o Haydar abi, ne bu hal?" dedi, yanına oturdu.

"Ne olsun Oktay" dedi bakkal, "şu çocuklar...?"

Oktay, daha içten bir davranışla sokuldu. Kolunu omzuna attı.

"Aldırma be Haydar abi her şey düzelir. Bak görürsün her şey..."

"Öyle, öyle de Oktay can, bende derman kalmadı. Bittim gayri..."

Oktay gözleri yerde,

"Direneceksin" dedi.

"Doğru söylersin de, ben de insanım... Bir yandan bu çocuk, bir yandan, adam diye her şeyini teslim ettiğin o zibidi, yedi bitirdiler beni gayri..."

Ayağa kalktı Oktay. Haydar'ın tam karşısında durdu.

"Sahi Haydar abi, o şimdi nerde?"

"Ne bileyim Oktay, bildiğim köye kaçmış. Buralarda duramaz gayri."

Oktay Haydar'ın omzuna elini koyarak eğildi, kısık, sıkılgan bir sesle,

"Ne kadar götürmüş dersin o zibidi.?" dedi.

Haydar kalkmak için yekinince Oktay elini omzundan çekti.

"Hesaplamadım daha" dedi Haydar, "hesaplasam ne olacak, giden gitti gayri."

"Alabilir misin?"

"Neyini alacağım zibidinin gayri..."

"Yazık" dedi Oktay, "kimseye güven yok bu zaman da. Baban bile olsa..."

"Doğru" dedi Haydar, "baban bile olsa gayri... Oysa ki, ben neler kurmuştum onlar için kafamdan. Başlamıştım da, Doğan dünyaya gelir gelmez Torbalıdaki sulak tarlayı kavaklık yapmıştım. Amcamın John Deere traktörüyle sürdürüp dört yüz fidan dikmiştim. Doğan'la bile büyüsünler diye. Elinde bir buluntu olur çocuğun. O zibidiyi de evlat gibi bellemiştik gayri. Evlendirip barklandıracaktık. Olmadı gayri..."

Oktay yere bakarak dinlerken, Haydar'ın sözünü kesti:

"Ne oldu kavaklara?" dedi.

"Ne olacak kurudu hepsi. İlgilenemedik gayri."

"Her şey kısmetle." dedi Oktay.

"Öyle gayri..."

"Hadi bana izin Haydar abi" dedi Oktay, "görüşürüz yine... Haaa, bak ne diyeceğim, zorlanırsan beni çağır emrindeyim."

"Sağ ol Oktay..."

Oktay giderken Haydar da çocuklara doğru yürüdü. Gürültüyü kesen çocuklar ona bakıyor, acıtıcı bir şey bekli-

yorlardı ondan. Haydar Doğan'ı yerden kaldırdı, üstünü silkeledi.

Yöresini saran çocukların başlarını okşadı.

"Oynuyor musunuz?" dedi. Çocuklar hep bir ağız:

"Evet." dediler.

"Güzel, hadi oynayın bakalım gayri..." dedi. Dükkandaki sayma işini sürdürmek için yavaş yavaş, bir şeyi anımsamak ister gibi düşünceli yürüyerek dükkana geri döndü.

Bak sen işe, onun bu durumunu görünce anımsadım.

Ben size daha baştan, kambur çocuğu yazacağımı söylemiş üstelik "anlatacağım asıl o" diyerek konuyu belirlemiştim. Eeee, ne oldu şimdi?

Öykü bu, istediği yere çekerek bitti gayri...

VAR GİBİ GÖRÜNEN YOK

Dünya, kim koymuşsa, düş kadar geniş, mavi bir balonun içinde, şaşkınca döner dururmuş.

Bizim şaşkınlığımız da ondanmış.

Birbirimizi sabah sevip öğlen unuttuğumuzda ondanmış derler...

Daha başka şeyler de...

Sorarsan:

"Ben anlamam" derim.

İşte bu evrensel şaşkınlıktan payıma düşenle odama çıkarken, kat görevlisi arkamdan koşup bir zarf verdi,

"Bu zarf sizin" dedi.

"Sağ ol" dedikten sonra, katlayıp cebime koydum. Kimden olduğuna da bakmadım. İş arkadaşlarımdandır diyerek umursamadım. Uzun zamandır onlardan ayrıyım ya göresimişlerdir, bir telefonla onları bilgilendiririm olur biter diye düşündüm. Dahası, bunlardan da önemli işim vardı odamdaki pencerede...

Bir aya yaklaşıyor bu oteldeyim. Bunu, beni tanıyan kime söylesem şaşıp kalır. Anlattığım dünya yapısından ötürü var olan doğal şaşkınlık üstüne bir de bu şaşkınlık, kıyamam onlara, çok gelir doğrusu... O yüzden, soranlara,

"Görev sürem uzatıldı" diyorum.

Nasıl demeyeyim. Otelde keyfim yerinde. Odamın man-

zarası da iyi. Hele pencere önü bir ömür. Benden eski müşteri olan doktorla da dost olduk. Kırk yıllık arkadaş gibiyiz. Aramızdan su sızmıyor. O da otelde kalıyor. Katışıksız Anadolulu. Buluşunca tavla oynuyoruz. Giderek tavla oyununun da tiryakisi olduk. Otelde bilmeyen kalmadı. Öyle ki, oynamamızı dört gözle bekleyenler var. Yaşantımız mutluluk verici. Doktor evini getirmemiş. On beş günde bir evine gidiyor. Cumartesi, Pazar kalıp dönüyor.

"Bu da bana yetiyor" diyor.

Emekliliğine şurda iki yılı kalmış

"Böyle gide gele idare edeceğim. Evin taşınması, çocukların okulu falan filan... Uzun iş." diye de ekliyor.

O da mutlu anlaşılan. Benden başka, ilçede hastası da yok sanırım. Benim hastalığım ise zaten uyduruk. Doktorun uydurması. Yazması bile zor. Neyse ki, kendi yazıp kendi okuyor. İş yerine de o postalıyor. O zaman daha bir resmi oluyormuş. Arada bir bizim müdürle de telefonla konuşuyor. Neler konuştuklarını bana söylemiyor. Sorduğum da,

"Sana ne, diyor, bak işine."

Ben de ses etmiyorum. Dokunan, rahatsız eden yok...

Neyse, usum odamdaki pencerede. Merdivenleri çıkıyorum. Bir ayak önce odama girip pencereye koşmak, karşı pencereye bakmak istiyorum. Sonra, aşna fişna, işaretleşme. Kimse bilmiyor.

Son basamağı aşıp kat geçeneyine girdiğimde doktoru gördüm. O da ivedilikle odasına doğru yürüyordu. Karşı duvardaki boy aynasında beni görünce,

"Nerelerdesin Erol bey?" dedi, yürümesini sürdürdü.

"Buradayım, doktor" dedim.

O sırada kapının anahtarını çeviriyordu, açamayınca,

"Hay Allah!" dedi, sağ omzunda asılı duran çantasını sola aktardı. Kilidi açarken,

"Ben biraz sonra çıkarım. Sen de geç kalma" diyerek, ivedi içeri girdi.

Doktorla odalarımız yan yana.

"Aramızdan su sızmaz" demem ondan ötürü.

Odamı açtım. Gireğin sol yanında ayakyolu vardır. Girdim. Her zamanki gibi saçımı taradım, çeki düzen verdim kendime. Sonra, hiç aklımdan çıkmayan pencereye yürüdüm. Karşı evin penceresini kolladım perde aralığından. Kimseler yoktu. Bekledim. Biraz sonra tül perdeyi birkaç kez oynattım. Yine bir canlılık görmeyince, çıktım. Oda kapısını kilitledim. Geçenek bomboştu. Kapısını çalıp doktoru da çağırmak istemedim. Aradığımı bulamamıştım karşı pencerede. Canım çok sıkılıyordu. Doktoru beklerken boy aynasının yanındaki resme doğru yürüdüm,

"Ne güzel yakalamış, dedim, kendi kendime. Kimsesiz bir sokak resmi."

Yer yer boyaları atmış kapı pencere çerçeveleri, kerpiçleri yıkılmış bahçe duvarları, ikinci el alıcı bekleyen yamuk evler, pencere içlerinde, küçük teneke kutulara dikilmiş çiçekler, el örgüsü perdeler, kimsesizliği giyinmiş bir sokak... Yetim çocuk duruşlu. Sadece sokağı bekler gibi dimdik duran bir elektrik direği... Her şeyi yamuk olan bu güzellikte göze batan o.

Odamdaki pencereden istediğimi göremememin ardından bu tablonun kimsesizliği beni sokak gibi yıkılmaya hazır bir duruma getirmişti ki doktor çıktı odasından. Görünce:

"Oooo! Beyim, burada mısın?" dedi.

"Şu resim..." dedim.

"Ne olmuş resme?" dedi.

"Ne bileyim, çok yalnız, kimsesiz, bir gariplik sinmiş her yanına."

"Öyledir" dedi doktor, "beni de çok etkiler... Bazen saatlerce bakar çocukluğumu ararım o sokaklarda."

Resmin köşelerine bakarken,

"Kim yapmış acaba?" dedim.

"Hiç arama" dedi doktor, "yapan belli değil. İlk mi görüyorsun bunu?"

"Yooo! Burada olduğunu biliyorum da şimdi ilgimi çekti. Derinine girdim..."

"Ben çok ilgilenirim" dedi doktor, "garip bir tablodur o. Bazen evler görünmez olurlar. Utanarak fakir odalarına saklanırlar sanki. Kala kala şu çiçeklerle yollar kalır bir de bu direk.. Boşalır tablo birden..."

"Ne diyorsun doktor" dedim, "çok ilginç bir şey bu..."

"Evet evet, uzun süre bakarsan ayırdına varırsın sen de..." dedi.

"Renkler, ışık, bakış açısı olağanüstü..." dedim.

Doktor yandan beni süzerek:

"Bakıyorum" dedi, "sen de az değilsin."

"Eh işte her türlü güzelden anlarım, bir öyküsünde, ustam Sait Faik'in dediği gibi 'bu eller öpülür be kardeşim' bende bir değil bin kez öpülür derim. Sonra, gönül düzeyine bakın, adını bile yazmamış altına. Bu kadarına da pes doğrusu. Doktor dedim, bak ne diyeceğim... De bakalım." dedi.

"Bana öyle geliyor ki, bu usta resmi yaparken çok acıklı bir Anadolu türküsü de söylemiştir..." dedim.

"Nerden anladın" dedi, ensesini kaşıdı.

"O sesi duyar gibiyim." dedim.

"Yürü be kardeşim, sen de çoğa varıyorsun." dedi, kolumdan çekti.

Usum karışık, fikrim karışık, zihnim hepten karışık... Bir karışıklık yumağı olarak yürüdük, indik aşağı. Bizi gören çalışanlar, koruyup, kimseyi oturtmadıkları masamıza, herkese vermedikleri sedef kakmalı tavlayı getirdiler.

"Bol şans" diyerek, bırakıp gittiler.

Doktor hemen oturdu. Tavlayı açtı. Pulları yerleştirdi.

"Hadi be Erol otursana" dedi, "bu kez yenileceğinden mi korkuyorsun?"

"Yok be doktor, o değil..."

"Ya ne Erol, derdin o tablo mu?" dedi.

"Yok bir derdim." dedim.

Doktor zarları düzeltirken:

"Var, var da söylemiyorsun. Hadi öyle olsun." dedi.

Vardı aslında, doğru, vardı da nasıl dersin "böyle böyle, odamın penceresinden karşı pencereye... Baktım da..." zor iş, hem de çok zor... söylenmez, söyleyemem.

Oturdum.

"Uzatma başla" dedim.

"Bir koşulum var bu kez" dedi, oturdu.

"Neymiş o?" dedim.

"Fincanla atacağız zarları." dedi.

"Bu da yeni mi çıktı."

"Yeni eski bilmem, öyle olacak, istersen..."

Uzun zamandır yenilmesinin sonucu bu olmalı, diye düşündüm. Üstelemedim.

"Peki, başla" dedim.

Düşmana teslim oluyormuş gibi iki elini kaldırarak:

"Yooo! dedi, ben yetim hakkı yemem... Başlama için de zar atacağız..."

"Olur, atalım..." dedim.

Başladık. Ben attım, beş geldi. O attı, iki geldi.

"Sen başlayacaksın." dedi.

"Peki" dedim. Fincanın içine zarları koyup attım. Altı bir geldi. Kapısını aldım.

"Oooo!" dedi, "daha baştan başladık kıvırmaya. Hadi hayırlısı." O attı, iki bir geldi.

"Tuh, pis kemik" dedi, tek pul çekti.

Ben attım, üç bir geldi. İçerden kapısını aldım.

"Şansa bak..." dedi, zarları fincan içinde hırsla sallaya-

rak attı. Altı üç geldi. İki pul çekti. Ben attım, altı beş geldi. Vurup kaçtım.

"Kaçak oynuyorsun, bir yakalarsam..." dedi. Zarları attı, dört iki geldi. Elindeki kırığı dörde koydu ikiyi çekti. Ben attım, dört iki geldi. Pulunu vurarak kapıyı aldım.

"Elinde bir kırık var." dedim.

Yüzüme bakmadan:

"Biliyoruz..." dedi, zarları attı, beş beş geldi. Gele oldu. Ben attım, beş üç geldi. Tek pulla içeriden çıktım. Zarları fincana koyarken:

"Dört kapıyla hapisteyim... Nefesimi kestin... Hadi hayırlısı... Gözümüz yok ama niye olsun..." dedi, zarları attı, altı beş geldi.

"İçine tükürdüğümün kemiği, yine gele..." dedi. Ben attım, dört dört geldi, üç pul çektim, birini içeri girdim. O attı, üç bir geldi. Kapı almadı, tek pul çekti. Ben attım, beş beş geldi, içerden kapı aldım.

Doktor, bacak bacak üstüne atıp kıçını tavlaya döndü. Oyunu izleyenlere bakarak:

"Bu da olmaz yahu, dedi, şansa bak."

İzleyen biri,

"Doktor" dedi, "kumarda kaybeden aşk da kazanırmış. Ha, ne dersin?"

"Yok be kardeşim, kayıp başladı mı bir kez..." dedi, elindeki zarları, fincanı tavlanın içine attı.

"Yenildim, pes..." dedi, cebinden bir zarf çıkardı, açtı... Şaşkınlıkla onu izlerken, kat görevlisinin bana verdiği zarf usuma geldi. Çıkardım cebimden. Açtım. Yazı tanış değil. Evirdim, çevirdim, ne bir ad ne bir im vardı.

"Okuyayım bari." dedim, kendi kendime. Zaten kısacık. Başlık da koymamış. Okumaya başladım.

(Önce size çok çok teşekkür ederim. Beni bir ay burada eğlendirdiniz. Siz olmasaydınız ben burada sırtımdan çat-

lardım. Bu ufacık yerde nefes bile alınmaz. Siz beni yaşattınız. Şimdi gidiyorum, teşekkürümü yineliyerek. Hoşça kalın.)

O anda başım gizli bir elle tutuşturulup alev alev yanmaya başladı. Günlerdir bakıp büyüttüğüm umudumu yüklenip gitmişti. Ateşler içinde yanan başımı bırakarak, doktoru süzdüm göz ucuyla, o da mektup elinde bana bakıyordu. Benden farkı, yaşlı yüzü mum gibi sararmıştı.

İkimiz göz göze gelerek:

"Tuh, gitmiş" dedik. Hayıflanarak.

Doktor benden fazlasını yaptı.

"Nah, eşek kafa..." deyip yumrukladı beyaz saçlı başını.

O anda içimi öyle zalim, öyle acı, öyle ağır bir duygu sardı ki, her şeyi anlamıştık. Doktorla beraber gülüştük. Acı acı.

Suçluluk duygusuyla, bavulumu hazırlamak için oradan sıvışarak odama çıktım.

Dönmeliydim artık...

GÜNEŞLİ KASIMIN ÖTE YÜZÜ

Sol gözüm seğiriyor. Ama nasıl, anlatamam. Elimi bastırmasam yuvasından fırlayacak sanki. Bastırınca elımi anımsadım bizim köyün delisi topal Ali'yi. Bir eliyle hep gözünü tutar, kapının önünde oturur, gelen giden yük vagonlarını seyreder.

Gürültüsüyle insanları kaçırtan yük vagonlarına sadece onlar aldırmaz, senelerce tek odalı kulübelerinde anasıyla otururlardı. Onlara yakın oturan bir de arkadaşı vardı kel Mustafa. Aslında kel değildir Mustafa. Kafası sıfır numara tıraşlı olduğu için bu yakıştırma yapılmıştı.

Mustafa, elini ağzına dayayıp tren gibi ötmesiyle ünlüydü. Ali buna çok güler, yapmak ister yapamaz yerlere yatarlardı gülmekten.

Aynı yaştalardı Ali ile. Yaştaşları ilkokulu yeni bitirmişlerdi. Mustafa'nın gözleri sağlıklıydı. Ali ile yan yana gelince yansılayıp gülmek için o da elini gözüne bastırır öylece dururlardı karşılıklı. Konuşmaz sadece birbirlerine bakarlardı. Gülmeyi unutmadan.

Bu bana, aralarında bazı ayrıntılar olmasına karşın yine de Ermeni öykü yazarı Aram Karaoğlanyan (William Saroyan)'ın Gülen Sam'ını düşündürdü. O da on beşindeyken asansörün altında kalıp ezildiğinde bile gülüyormuş.

Neyse o ayrı. Dönelim bizimkine.

Evdeyim. Yapacak işim çok ama hiç birine elimi sürmek içimden gelmiyor. Daralıyorum. Neyse ki, dışarıda şaşılacak parlaklıkta bir kasım ayı sabahı var. Günlerden de Pazar. Bizim oralarda bu ay da güneş yüzü pek görmeyiz. Hep yağmur, kar da yağar ara ara. Kaçırır mıyım hiç bu havayı. Bir de, hangi dağın kurdu öldüyse bilinmiyor, bizim oralar Belediyenin usuna gelmiş olacak ki, birkaç gün önce işçiler indirildi sokaklara, yıllanmış, kokuşmuş çöpler toplandı. Sonra çöp arabaları koca tepeleri alıp götürdüler. Yöremiz temizlenince güzelleşti de. Yol iz belli oldu. Artık bizim de çamursuz bir yolumuz var.

İşte bu güzel yolda yürüyüp açılmak için çıktım dışarı. Amacım buydu ama, topal Ali ile kel Mustafa'yı da görmekti dileğim. O tarafa yöneldim. Daha doğrusu Mustafa'nın çıkarttığı tren sesini duyunca, onların halini de gözümün önüne getirerek ben de gülmeye başladım. Yürürken arkamdan bir ses:

"Delimiz ikiyken üç oldu, besbelli." dedi.

Döndüm, ateşçi Veli. Hem yürüyor hem de şapkasını dizine vurarak tozunu temizliyordu. Yanıma geldi.

"Hayırdır hocam, bizimkilere mi gülüyorsun?" dedi.

"Ne yapayım, gel de gülme... Baksana..."

"Sen onları dün görecektin." dedi.

"Ne oldu ki?"

"Anlatayım da duy. Kandilliye dört boş vagon götüreceğiz, pancar için... Taktık, gidiyoruz. Biz, makinist Nesim, ben, bir de Nuri, vagonları bırakıp döneceğiz. Nesimi bilirsin açtı çeneyi, dereden tepeden anlatıyor. Nuri desen türkü delisi. O da açtı mı yamuk ağzını. Bir vaveyladır gidiyor... Bir ara Nuri sustu. Dikti kulaklarını, dışarıyı dinliyor.

"Ne oldu Nuri?" dedim.

"Sesler var..." dedi.

"Ne sesi Nuri, dedim, Allahın ovası, uydurma"

"Uydurmuyorum, dinle." dedi.

O sıra Nesim, ateşe düşmüş gibi bağırdı.

"Allah! Şimdi b.. u yedik." dedi.

"Ne oldu?" demeye kalmadı, dışarıdan gelen sesi biz de duyduk. Duyduk değil seslerin sahiplerini gördük.

"Yoksa!" dedim.

"Evet hocam, onlar, iyi bildin. Binmişler vagona bağıra çağıra geliyorlar bizimle."

"Ne diye bağırıyorlardı?" dedim.

"Anlaşılmıyor ki..."

"Gülüyorlar mıydı?"

"Hem de nasıl... Hayvanlar gibi..."

"Deme öyle, yazık..."

"Demesi var mı hocam... Kök söktürdüler bize."

"Eee, sonra?"

"Sonrası, hocama diyem, durdurduk treni. Yıldırım gibi atladık aşağı. Atlamamızla kapmamız bir oldu. Aldık yanımıza."

"Gerçekten deliymiş bunlar." dedim.

"Deli ki ne deli, eşi bulunmaz cinsten."

"Çekeydiniz kulaklarını kerataların."

"Onlar kendileri yapmışlar yapacaklarını... Ali'nin sol kulağı boydan boya yırtılmış. Kan akıyor. Ne oldu buna, dedik Mustafa'ya, trenden atlıyordu son anda yakaladım. Kulağından tutmuşum. Böyle oldu, dedi... Neyse, tütün, mütün bastık kanı dindirdik."

"Büyük başarı, gerçekten büyük başarı. Ya görmeseydiniz."

"Sen onu bunu bırak, biz ne yapacağımızı bilmezken Ali'ye baktım gülüyordu. Eh! Pes, dedim arkadaşlara. Şimdi tepeleyeceğim şu densizi."

"Demek gülüyordu, ya Mustafa?"

"İkisi de..."

"Size geçmiş olsun... Büyük iş..."

"Orasını bırak hocam, bak şuraya çiziyorum, eninde sonunda bunlar bir iş yapacaklar bu gidişle..."

"Nasıl yani?"

"Nasılı var mı hocam, dertleri trene binmek, bir gün yapacaklar bunu..."

"Yok ya, yapmazlar..."

"Yapsalar var ya o annesi çıldırır..."

"Geçen gün gördüm anasını, kömürden geliyordu. Elleri yanık içinde, içim sızladı."

"Nasıl sızlamasın hocam, ocaktan düşen kor kömürleri topluyor, düşünebiliyor musun... Yapma etme desen de..."

"Ben de söyledim, geçim kapım diyor. Yoksa ben de oğlan da aç kalırız..."

"Her şeyin başı oğlu, dünya onun için dönüyor sanki..."

Mustafa son düdüğünü ağzıyla çalarken biz de o yöne döndük. Görünce bizi koştu geldi. Ağlıyordu.

"Ne oldu Mustafa?" dedim.

Eliyle tek gözünü kapatarak,

"Ali yok." dedi. Ağlıyordu.

"Nasıl yok?" dedim.

"Şey..." diyebildi... Ağlıyordu.

"Çıldırtma insanı, Ali nerde?"

"Su dolu bir balona iğneler batırılmış gibi yüzünün her yerinden sular akıyordu. Konuşamadan önümüzden geçen treni parmağıyla göstererek:

"Gitti..." dedi, ağlıyordu.

"Neee! Trene mi bindi?" dedim.

"Ne tarafa?" dedi Veli, idare binasına koştu.

Biz de koştuk. Mustafa ağlıyordu.

Bekleşiyorduk idarenin kapısında. Kapalı kapıyı zorlayanlar oldu.

"Veliyi bekleyelim" dedik. Uyarımız bitmeden Veli çıktı. Hep birden:

"Ne olmuş?" dedik Veliye.

"Ne olacak, dedi, ben sana söylemiştim işte oldu."

"Deme Veli, ne olmuş iki gözüm?"

"Ne olacak, trenden atlamış. Tutamamışlar."

"Yani?"

"Yanisi bu, çok kötü, anlatamam..."

O an, biraz ilerimizdeki burnundan soluyan lokomotifi sırtıma yükleyerek uzaklaştı.

"Nereye?" dedim Veliye. Arkasına bakmadan:

"Anasına gidiyorum." demesiyle izinin üstüne dönmesi bir oldu. Şaşkınlıkla:

"Ne oldu Veli, delirdin mi?" dedim.

"Anası..." dedi, eliyle arkayı imledi. Baktık elinde kovalarla demir yolunu zorlukla atlaya atlaya geliyor. Olanları sanki biliyor ezikliğinde. Ona bakarken, bu gariplik, bu düşkünlük neden ateşte yanabilen bir şey değildir, diye düşünürken geldi. Kovaları yere indirirken derin bir oh çekti. İkinci nefesini almadan oradan biri:

"Başın sağ olsun ana..." dedi.

Bu dileği duyan ana, uzun uzun ama bir bir hepimizin yüzüne bakarak:

"Öldü mü?" dedi.

Ses çıkmadı kimseden... Kovaları bırakarak yürüdü. Arkadan bakınca yüreği kovaların içindeydi sanki. Kıvranıyordu.

Beynimizin bir yerinde derin kuyular olmalı, yoksa bunca öldürücü acılar nereye gider. Her şeye karşın yaşam sürüyor.

Güneşli bir kasım sabahının öteki yüzünü anlattım size.

O sabahın ayırdında olmayanlar için.

Bir değil 14 hikaye birden gönderdiğiniz için okumaya ancak sıra bulabildim.

Defterleri açarken (bu çeşit pek çok defter geldiğinden) hiç de ümitli değildim, okudukça hikayeci kabiliyetinizin gelişmelerini zevkle takip ettim. Yarının iyi hikayecilerinden biri karşısında bulunduğumu sanıyorum.

22. 6. 1953 Yaşar Nabi

Acar yalın bir türkçe ile yazıyor. Halkın kullandığı bazı özel sözcükleri de kullanıyor. Onları bir bir anmamıza gerek yok. Bu sözcükler yadırganmıyor, yerli yerinde kullanıldıkları için de güzel duruyor kullanıldıkları yerde. Kendisi de, "öykülerimde halk dilini yeğlerim. Bunu yaparken sözcüklerin en sevimlisini seçer, birbiriyle sevişen sözcüklerin yan yana gelmesini sağlarım." diyor.

Muzaffer Uyguner

İnsan yapısını, mayasını tanıyor. Çok değişik çevrelerden başarıyla canlandırılmış kişiler var öykülerinde. Hepside yaşayan varlıklar; Çehov kişilerin (biraz da Essendal'ın) yarattığı etkiye benzer bir sevecenlikle izliyoruz öykülerini.

Cemalettin Aykın

Nedir Turgut Acar öykülerini ilginç kılan. Birincisi dil... Öyküler yarım kalmış bir söyleşiyi sürdürmek istermiş gibi başlıyor. Konuşma dilinden, günlük dilden yola çıkılarak olay verilmek isteniyor. Tümceler olabildiğince kısa ve belirgin. Uzun tamlamalar, betimlemeler, ileri geri zamanlar arası yürüyüşler yok. Düş gerçeğe bağlı olarak dozunda veriliyor. Daha çok kişilerin içsel konuşmalarında, düşünce dünyalarında, iç hesaplaşmalarında... Sayfalar dolusu uzun anlatıları yeğlemiyor yazar.

Arife Kalender

Turgut Acar'ın, çok içten, basit, okuru yormayan ve okudukça onu kendisine yaklaştıran bir biçemi var. "Sigaraya Koşulan Beyaz Atlar" yapıtında sergilediği öykülerinde, bu içtenliği, açık yürekliliği duyumsuyoruz. Ayrıca sayfalar arasında nice zamandır görmediğimiz, okuyamadığımız, duyamadığımız oysa çok sevdiğimiz sözcüklerle karşılaşıyoruz. Hani, hoşlandığınız bir arkadaşınızı yıllarca görmemişsiniz, çok özlemişsinizdir de, birdenbire karşınıza çıkınca sevinçten yüreğiniz oynar, işte öyle. Eseme (mantık), yenilmek (hafiflemek), tansık (mucize), yeleme (ciddi olmayan) gibi.

Bu derinliği olan, soyut, düşsel öykülerde, her okur kendinden bir parça bulacaktır.

Yılmaz Çongar

Dili yalın, anlatımı akıcı olan öykülerinde Turgut Acar, yerel ağızlardaki ya da eskimiş sözcüklerin yerine yeni sözcükler kullanmaktan çekinmeyen, yerle yerinde kullanan bir öykücümüz. Öncekilerde olduğu gibi bu kitabına da girmiş öykü dili sözcüklerinden bazıları: "Toydaş, Yansılama, Kargış, Eme, Loda, Kaşmer" gibi. Eline, kalemine sağlık Turgut Acar. Bu günlerde usta işi öyküler okumak istiyorsanız, Sigaraya Koşulan Beyaz Atlar en uygun seçim.

İsmet Ercan

Turgut Acar öykülerini kısı kısa tümcelerle yazıyor. Kimi zaman bir, iki, üç sözcüklük tümceler kuruyor. Çok rahat okunuyor öyküleri. Okuyanı yormuyor. İçerik açısından çok değişik çok varsıl.

Anıl Meriçelli

Derginin öykü yazarlarından Turgut Acar'ın uzun yıllardır o şiirsel dille sunduğu kısa öykülerini severek,

öyküyü tanıyıp öğrenerek okuyoruz. Sencer Karacalıoğlu Türk Dili Dergisi'nin Mart-Nisan 2013 sayısında Turgut Acar'ın öyküsünü şöyle adlandırıyor: "Anlar, gözlem, öykünün has dili açık, yalın, özlü, nesnel bir anlatımla sürüyor. her şeyi tam söylemez okura. okur bulur, yorumlar. Öyküsü gibi zaman da kısadır öykülerinde." bu saptamalara şunları da ben ekleyeyim: Ayrıca Türkçeyi kullanmadaki tutarlılığı, bilinci bizlere örnek olmaktadır.

Türkay Korkmaz

Turgut Acar, dünyamızı dev bir öykü olarak görüyor. Ve keyfince bu öykünün içine girip, öyküden öykü yaratıyor.

Tülay Ferah

Turgut Acar'ın öykülerinde dur durak bilmeyen anlatma coşkusuyla öykü kurma uğraşında bir yazar rolünü biçtiğini görürüz kendisine. geçmişteki anılarla ateşlenen anlatımı öykü kişilerinin konuşmalarına dönüşünce bugüne ulaşır, şimdiki zamana ulaşır; şiirde de hep şimdiki zamanın var oluşu gibi. Sonra geliştirdiği konuşmalardan (diyaloglardan) kendini soyutlayamazmış gibi, kendisi de öykü kişileriyle konuşur, onlarla birlikte düşünür, soluk alır, içi titrer, beyni zonklar ve hep böyle yaşar olur. Öykülerindeki katılımcılığı da böylece ateşlemiş olur.

Nuray Gök Aksamaz

Özden'e göre: "Çağdaş Öykü Antolojisi"nde yer alan, çağdaş bir öykü emekçisi Turgut Acar. (...) Dünün ve yarının iyi öykücüsü, yalın bir Türkçe ile yerel halk dilini öykülerinde ustaca kullanan birbiriyle sevişen sözcüklerden tümceler kuran, insan yapısını ve mayasını tanıyan, içerik açısından değişik ve varsılı öne çıkaran ve keyfince öykünün içine girip, öyküden öykü yaratan usta bir

kalemdir... Yalın ve süssüz sözcüklerle, öykünün hasını yazıyor Turgut Acar.

Sencer Karacalıoğlu

Turgut Acar, öykünün bu bölümünde arabesk anlatıma girmeden, okura duygu sömürüsü yaptırmadan doğruca işin felsefi boyutuyla ilgileniyor. "Doğum... Ölüm... Hiçlik..." Bu üç sözcüğün içinde/özünde çok şey gizlidir aslında. Doğumla başlayan umutlar, henüz yeşermeden ölümle son bulmuştur.

Doğum+ölüm=hiçlik

Yaşamsal döngü kendi boyutunda ilerlemiştir. Babanın yüreğindeki oğul sevgisi ve dram yerini 'hiçliğe' bırakmıştır. Artık orada duygular, umutlar, beklentiler, acılar,sevinçler yoktur. Baba kendi tinselliğği içinde hapsolmuş, yalnız kalmış, içselliğini yaşayan, dünya beklentilerini unutan bir 'boşluğa' dönmüştür. Yitirdiği oğul nedeniyle yarattığı soyut fanusta sessizce yaşayan, belki de evrensel bir yapının prangasında suskun, umutsuz, 'hiçliğin' içinde kalan biri olmuştur. Hiçlik! Bu boş, anlamsız, işlevsel olmayan bir 'alan' onun tüm duyğularını, üretkenliğini çekip almıştır.

Yazar kısa cümlelerle çarpıcı, akıcı, okuru derinden etkileyen bir metin yazmış, Gereksiz dil işçiliğine girmeden, okuru sıkmadan, olabildiğince konuşur gibi anlatmış.

Tufan Erbarıştıran

TURGUT ACAR'IN ÖYKÜ KİTAPLARI

1. Kar Üstünde Kızıl Laleler
Yön Yayıncılık, 1992
2. Kimse Bilmez Bu Anıyı
Mavi Kitaplık Yayınları, 1992
3. Yalnızlığın Çan Sesleri
Yön Yayıncılık, 1993
4. Gül Beyaz
Yön Yayıncılık, 1995
5. Zaman Sızıyor Aynaya
Yön Yayıncılık, 1997
6. Saz
Acar Öyküleri, 2002
7. Sigaraya Koşulan Beyaz Atlar
Form Matbaacılık - Gaziantep, 2006
8. Mor Kapı
Pencere Yayınları, 2008
9. Eylül Bulutları
Pencere Yayınları, 2011
10. Günaydın Mutluluk (Öykü Canlarım)
Pencere Yayınları, 2014
11. Penguen Oteli
Çıkacak

PENCERE YAYINLARI

TOPLUM - ARAŞTIRMA – İNCELEME

Alexander Papadopoulus RESMİ BELGELERLE AVRUPA SAVAŞINDAN ÖNCE TÜRKİYE'Lİ RUMLAR ÜZERİNDEKİ ZULÜM (KARA KİTAP)
İran İmp. Dışişleri Bak. Dip. Belgeleri İRAN'IN TARAFSIZLIĞI
Derleyen: Ragıp Zarakolu: SİVİL TOPLUMDA TÜRK-ERMENİ DİYALOĞU
James Bryce - Arnold Toynbee OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA ERMENİLERE YÖNELİK MUAMELE 1915-1916 (Cilt 1)
OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA ERMENİLERE YÖNELİK MUAMELE 1915-1916 (Cilt 2)
Nikolay Hovhannisyan ERMENİ SOYKIRIMI-ERMENİKIRIM
Gabriele Yonan ASUR SOYKIRIMI / UNUTULAN BİR HOLOCAUST
Guido Knopp LANET SAVAŞ / Barbarossa Harekâtı
STALİNGRAD / Ders ve Uyarı
Paul Wittek OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN DOĞUŞU (3. Baskı)
Lev. N. Tolstoy SAVAŞA KARŞI YAZILAR
Derleyen: Oğuz Özügül DOSTOYEVSKİ'NİN MİRASI
V. İ. Pudovkin SİNEMADA OYUNCU
Nikolai Bukharin DÖNÜŞÜM DÖNEMİNİN EKONOMİSİ
Engin Erkiner ALT EMPERYALİZM VE TÜRKİYE
Leo A. Müller GLADİO/SOĞUK SAVAŞIN MİRASI
Oral Çalışlar REFAH PARTİSİ NEREDEN NEREYE (2. Baskı)
HZ. ALİ MUAVİYE ÇATIŞMASI (9. Baskı)
Erol Sever İSLAMIN KAYNAKLARI/II: MUHAMMED
Hazırlayan: Yücel Feyzioğlu TARİH BOYUNCA DÜNYAYI SARSAN DOĞAL FELAKETLER
Panait Istrati SOVYETLER 1929
İsmet Zeki Eyuboğlu ANADOLU GERÇEĞİ
GÜLEN ANADOLU
MAÇKA
UYANIŞ
ATATÜRK ANADOLUDUR
OSMANLIDAN CUMHURİYETE TÜRK KADINI
İRAN EDEBİYATI
Çetin Ağaşe CEM ERSEVER VE JİTEM GERÇEĞİ
Derleyen: A. Elif 20. YÜZYILIN BİR BİLANÇOSU

Derleyen: Necati Toprak ABD VE FRANSADA İŞÇİ SINIFI SENDİKALAR IV. ENTERNASYONAL
Derleyen: Leyla Derin LATİN AMERİDAN TÜRKİYE'YE MİLLİYETÇİ DEVRİMCİLERİN DÜNÜ-BUGÜNÜ
Derleyen: Sinan Adalı SÖMÜRGECİLİKTEN KÜRESELLEŞMEYE KAPİTALİZM ÖLDÜRÜR
Rollo Ahmed KARA BÜYÜ
Mehmet Şekeroğlu ALMAN DEMOKRATLARINA MEKTUPLAR
Öner Yağcı DİL KALEMİNİN ENSTİTÜSÜ
Nejdet Buldan SAVAŞ'A MEKTUPLAR
Battal Pehlivan ALEVİ BEKTAŞİ DÜŞÜNCESİNE GÖRE ALLAH
Mutay Öztemiz CUMHURİYET DÖNEMİ DEVLETİN DİN POLİTİKALARI
Rıza Algül ALEVİLİĞİN SOSYAL MÜCADELEDEKİ YERİ
İ. Metin Ayçiçek FELSEFE VE BİLİMDE IRKÇI DÜŞÜNCE
Şaban İba HAL VE GİDİŞ
TKKKÖ SAVUNMASI (Poliste, Mahkemede, Cezaevinde Tavır)
Levent Özgür Erdem SINIRSIZ EVREN. ARASINDA. AFOROZ EDİLEN YARATICI
Heinz Diaterich 21YÜZYILIN SOSYALİZMİ
John Reed BALKANLARDA SAVAŞ
JOHN REED'İN EĞİTİMİ
Mehmet Özgen ÇAĞDÖNÜMÜ VE MARKSİZM
ERMENİ MASALLARI
Vasilis Kiratzopulos KAYIT OLUNMAMIŞ SOYKIRIM
Hüseyin Hasançebi OSMANLI ERMENİ OLAYI SAHNE-İ FECAİ
Yalçın Yusufoğlu ETNİK ARINDIRMA POLİTİKALARI
Chris Harman KAYBEDİLMİŞ DEVRİM (Almanya 1918-1923)
1984 Paris Konferansı SUSKUNLUK SUÇU
Savas Kalenderidis ÖCALAN'IN TESLİMİ GERÇEĞİN ZAMANI
Rona Aybay İNSAN HAKLARI

YAŞAMÖYKÜSÜ
Gilbert Badia BİR MEKTUP USTASI: ROSA LUXEMBURG
SINIRSIZ FEMİNİST: CLARA ZETKİN
Wang Shiqing HALKA VE DEVRİME ADANMIŞ BİR YAŞAM: LU SUN
İsmet Zeki Eyuboğlu ANILAR
ÖĞRENCİLER (Gençlik Anıları)
Burchard - Sonja Brentjes İBNİ SİNA (2. Baskı)
Julia Voznesenskaya KAMPLARDAN SEVGİ MEKTUPLARI

Derleyen: Etienne Fajon HAYATI SEVİYORLARDI/FRANSIZ DİRENİŞÇİLERİNİN SON MEKTUPLARI
Fevzi Karadeniz ESKİ ZAMANLAR
Eugenia Ginzburg ANAFORA DOĞRU/I
ANAFORUN İÇİNDE/II
Kate Millett UÇMAK
Erdoğan Alkan ELSA'NIN MECNUNU ARAGON
Ömer Faruk Ciravoğlu TİTREK HAMSİ ÖRGÜTÜ (2. Baskı)
TRABZONDAN ÖTEYE DATÇA AMSTERDAM PORTRELER
Virginia Hamilton - Paul Robeson PAUL ROBESON
Dido Sotiriu ELEKTRA
Dimitra Sotiri Petrula "ANAN NEREDE ULAN"
Stratis Haviaras AĞAÇ ŞARKI SÖYLEYİNCE
Helen Davenport Gibbons TARSUS'UN KIRMIZI KİLİMLERİ
Maria Di Lorenzo RAHİBE TERASE
Nency Krikoryan ZABEL
Michael J. Arlen ARARAT YOLCULUĞU
Stina Kaçaduryan EFRONYA (Sınırsız Bir Sevgi)
Mariam - Elize Manoukian ARARAT AĞRI DAĞININ ÖTE YANI
Andre Sernin TOKATLI YETVART'IN ANILARI
Alice Taşcıyan BAĞRIMA TAŞ BASTIM
Sargis Alemyan ANILAR
Nesim Ovadye İzrail 1915 BİR ÖLÜM YOLCULUĞU KRİKOR ZOHRAB
Paylazu Kaptanyan 1915 Ermenİ SoykIrImI BİR TANIĞIN ANILARI
Ayda Kuyumcuyan İKİ IRMAK ARASINDA (Bir Ermeni Soykırım Hikayesi)
Arşaluys Mardiganyan PARÇALANMIŞ ERMENİSTAN (Ermeni Jan d'Ark'ı)

KADIN
Fatmagül Berktay KADIN OLMAK, YAŞAMAK, YAZMAK (3. Baskı)
Aleksandra Kollontai BİR BÜYÜK AŞK (2. Baskı)
İŞÇİ ARILARIN AŞKI (2. Baskı)
Lise Vogel MARKSİST TEORİDE KADIN (2. Baskı)
J. Mitchel - A. Oakley KADIN VE EŞİTLİK (3. Baskı)
Julia Voznesenskaya KADINLAR DEKAMERONU
Chanie Rosenberg KADINLAR VE PERESTROYKA
Miranda Davies ÜÇÜNCÜ DÜNYADA İKİNCİ CİNS
Jess Wells BATI AVRUPADA FAHİŞELİĞİN TARİHİ (2. Baskı)

Michéle Barret GÜNÜMÜZDE KADINA UYGULANAN BASKI
Germaine Greer İĞDİŞ EDİLMİŞ KADIN
Paule Salomon GÜNEŞ KADINI
DİRİ VÜCUTLAR
Caroline Ramazanoğlu FEMİNİZM VE EZİLMENİN ÇELİŞKİLERİ
Soumaya Noamane - Guessou BÜTÜN UTANÇLARIN ÖTESİNDE
Anne Moir - David Jessel BEYİN VE CİNSİYET
Shere Hite - Kate Colleran İYİ AŞIKLAR, KÖTÜ AŞIKLAR (3. Baskı)
Marina Gambaroff SÖYLE BANA BENİ NE KADAR SEVİYORSUN
Elvin Süzer ÖLÜMÜNE SEVER MAÇOLAR
3000 YILININ SIRLARI
ANA TANRIÇA ŞEYTAN
OTOYOL KRALİÇESİ
Tansu Bele KADIN - YAZIN - SİYASA (Denemeler)
Julia Heiman - Leslie Lopiccolo - Joseph Lopiccolo KADINLARDA ORGAZM OLMA YÖNTEMLERİ (2.Baskı)
Ines Rieder KADIN GÖZÜYLE KENT ÖYKÜLERİ
Tania Modleski HINÇLA SEVMEK
Müzeyyen Yılmaz EKSİK PAÇALI ERKEKLER
Diana Gittins AİLE SORGULANIYOR
Şafak Yolcu VEBAL
Suna Aras YIKANMAK İSTİYORUM (Ensest- Tecavüz)

FELSEFE
Diadoches Prokles PLATON'UN PARMANİDES DİYALOGUNUN YORUMU (141e - 142a)
Karl Kautsky THOMAS MORE VE ÜTOPYASI
Wilhelm Capelle SOKRATES'TEN ÖNCE FELSEFE (3. Baskı)
Keykâvus KABUSNAME
Immanuel Kant ETİK ÜZERİNE DERSLER (2. Baskı)
Aristoteles PROTREPTİKOS - EVREN ÜSTÜNE
Charles Fourier GELECEĞİN AŞK DÜNYASINDAN
Derleyen: Oğuz Özügül. SANATIN PSİKOLOJİSİ
Jaquel Attali UFUKTAKİ GÖRÜNTÜLER
İsmet Zeki Eyuboğlu UYGARLIĞIN IŞILDAKLARI
ORTAÇAĞ FELSEFESİ
BİLGELERİN DİLİNDEN
YOKSUL ÖZDEYİŞLERİ - EĞLENCE SÖZLÜĞÜ
ÇAĞIMIZIN ÇEVRİNTİLERİ

TOPLUM SARSINTILARI
DİLİN KAPISI
FELSEFE YAZILARI
FELSEFE AÇISINDAN 12 EYLÜL, DİN, BOŞLUĞUN EGEMENLİĞİ
İSLAMDA BÖLÜNMELER ÇELİŞMELER
İSLAMIN ÇÖKÜŞÜ
DİLİN KEMİĞİ
Cengiz Yıldırım - Aydın Öztürk AFŞAR TİMUÇİNLE DÜŞÜNCEYE YOLCULUK
Emile Noel GÜNÜMÜZDE BİLİMSEL GÖRÜNTÜ RASTLANTI
Esat Korkmaz İNSAN TANRI
ALEVİLERE SALDIRILAR

SÖYLEŞİ - DENEME
M. Halim Spatar KUZEYE ESEN ILIK RÜZGAR
Nejdet Buldan BİTMEYEN YOLCULUK (Kaçış Öyküleri)
Günay Aslan YAS TUTAN TARİH, 33 KURŞUN
Metin Gür KAÇIŞIN ÖYKÜSÜ
Erdoğan Alkan AŞIK VEYSEL'DEN NÜKTELER
Oral Çalışlar ÖCALAN VE BURKAY'LA KÜRT SORUNU
Salman Rüşdü JAGUAR GÜLÜŞÜ (NİKARAGUA GEZİ NOTLARI)
İsmet Zeki Eyuboğlu GELİN CANLAR SÖYLEŞELİM
Fikret Otyam HU DOST
Ali Tiyar Gök SELBUS (Kutsal Işık)
Ali Ekber Aksu YENİ DÜNYA YENİ NESİL
İsmet Kemal Karadayı POLİTİKA VE EDEBİYATIMIZDA AYKIRI TİPLER
Orhan Şevki KINALIADA
Alki Kiriakidu - Nestoros 12 AY
Hasan Oğuz ÖĞRETMENİN ÖYKÜSÜ
Suat Karavuş CELALİ SÖYLENCELER
Mustafa Dilmen ÖRGÜ ŞİŞLERİ ÖRGÜT İŞİ ÇIKTI

MÜZİK
Katharine Thomson MOZART'IN YAPITLARINDAKİ MASONİK ÖRGÜ (2. Baskı)
Sidney Finkelstein BESTECİ VE ULUS (MÜZİKTE HALK MİRASI)
Helen L. Kaufmann BATI MÜZİĞİNDEN KÜÇÜK ÖYKÜLER
Cemal Reşit Rey ORKESTRA YAZILARI
Hikmet Şimşek ORKESTRA YAZILARI

Solomon Volkov TANIKLIK TUTANAĞI (Şostakoviç'in Anıları)
Çıkacak

ROMAN
Agop J. Hacikyan - Jean-Yves Soucy GÜNEŞ O YAZ HİÇ DOĞMADI
Agop J. Hacikyan KADER AĞLARINI ÖRERKEN
Wartkes Tewekelyan HAYATIN ANLAMI
TEHLİKELİ BİR HAYAT
Victor Hugo 1793 DEVRİMİ
John Reed VİVA MEKSİKA
Marcel Ollivier SPARTACUS
Heinz G. Konsalik DON'DA AŞK
Paskalis G. Lambardis BOĞAZ GEZGİNİ
Victor Serge BİR DEVRİMİN KADERİ
Anatole France PENGUENLER ADASI
TAİS
BALTHAZAR
KRALİÇE PÉDAQUE KEBAPÇISI
ERMİŞ KLEİR'İN KUYUSU
KÜÇÜK PİERRE
DOSTUMUN KİTABI
BAY BERGERET PARİS'TE
SYLVESTRE BONNARD'IN SUÇU
MAİL'İN KARAAĞAÇLARI
Kemal Bekir HÜCRE 1952 (1998 Orhan Kemal Roman Ödülü)
KAÇAKLAR
YABANCILAR
KANLI DÜĞÜN
Yücel Feyzioğlu ANARBAY
Ömer Faruk Ciravoğlu MÜLTECİNİN ÖLÜMÜ
Murat Tuncel ÜÇÜNCÜ ÖLÜM
Şakir Bilgin SÜRGÜNDEKİ YABANCI
Tahir Abacı AYNADA BİR YÜZ
Erol Yıldırım KARANLIK YÜZÜ
Fatih Oto EDİM'İN HAYATI
Selim Özay CENDERE
Andre Maurois DÜŞÜNCELERİ OKUYAN MAKİNE

ÖYKÜ
Kemal Bekir BÜTÜN ÖYKÜLER

Lu Sun SİLAHLARA ÇAĞRI
Miriam Tlali SOWETO ÖYKÜLERİ
Çağdaş Tayland Edebiyatı'ından Öyküler YÜREKTEN ÜŞÜMEK
Anais M. Martin BALKABAKLARI
Jülide Uzsayılır SIRADAN SÜRÜDEN
Turgut Acar MOR KAPI
EYLÜL BULUTLARI
Hülya Ergün HALI
Ayşe Baykal GÖKYÜZÜ TARLASINDA ZIPLAMALI JİMNASTİK HAREKETLERİ
Muharrem Kaya ESİR KAMPININ SU TAŞIYICISI
KÜLLERİMİ SANA BIRAKTIM
Perihan Çelik YABANEL KONUKLARI

TİYATRO
Dimitri Psathas YALANCI ARANIYOR VE DANGALAK
Grigorios Ksenopulos GÜNAHA ÇAĞRI
Menelaos Lundemis ŞİMŞEKLER ÇAKARKEN
Kemal Bekir DÜŞÜŞ
KAMİL BEY
Fevzi Karadeniz LAL (Senaryo)

DİLBİLGİSİ
Sema Sandalcı ESKİ YUNANCA DİLBİLGİSİ VE CÜMLE YAPISI I
ESKİ YUNANCA DİLBİLGİSİ VE CÜMLE YAPISI II

ŞİİR
Çeviren: İ. Zeki Eyuboğlu HZ. ALİ'NİN ŞİİRLERİ
Suna Aras HAMUR ANA ÖLDÜ YAŞASIN KRAL
Gülbahar Kültür SUSTUĞUN YERDE KAL
İsmet Zeki Eyuboğlu TAŞOLUĞUN BAŞINDA
KARA ZIPKALI UŞAKLAR DESTANI
Aytaç Varol BİR NEHİR AKIYOR İÇİME
İsmet Kemal Karadayı KURTKAPANI ŞİİRLERİ - MAĞMA
Aşık Sadık Kara ŞİİRLER
Kemal Yalçın SÜRGÜN GÜLLERİ (2. Baskı)
BARIŞ SICAĞI
Burhan Gündoğan O ŞEHİRDE DÜŞLERİM KALDI
Yılmazcan Şare ACEMİ AYRILIKLAR
Elif Su Alkan İSTANBUL ÇOK UZAKLARDA

Hüseyin Suphi YÜKÜMLÜ HAYAT SENDROMU
Gökhan Oflazoğlu YENİLGİ
SAMATYA
Rıza Parlak BOYNU BÜKÜK NERGİS
Tunay Bozyiğit LEYLİ LAL ŞEWE
ELEHAR BELCESİ
ŞEVEREN İLE HAZERİ
Yusuf Gencal MAHVOLMASIN DÜNYA
Zeki K. Ergin DAĞLARA VER SIRTINI
Perihan Kalender EVİM SOKAK LAMBASI
Şiyar Buzcu EYLÜL YAĞMURLARI
Bedros Dağlıyan YAYA TURNA
Halil Soyuer BÜTÜN ŞİİRLERİ